

ПОСТАНОВА

Верховної Ради України

Про попередній звіт Тимчасової слідчої комісії
Верховної Ради України з питань розслідування оприлюднених
у засобах масової інформації фактів можливих корупційних дій
посадових осіб органів державної влади, які призвели до
значних втрат дохідної частини Державного бюджету України

Заслухавши та обговоривши попередній звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування оприлюднених у засобах масової інформації фактів можливих корупційних дій посадових осіб органів державної влади, які призвели до значних втрат дохідної частини Державного бюджету України, Верховна Рада України постановляє:

1. Попередній звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування оприлюднених у засобах масової інформації фактів можливих корупційних дій посадових осіб органів державної влади, які призвели до значних втрат дохідної частини Державного бюджету України (далі – Тимчасова слідча комісія), взяти до відома (додається).

2. З метою подальшого розслідування відомостей щодо фактів можливих корупційних дій посадових осіб органів державної влади, які призвели до значних втрат дохідної частини Державного бюджету України, парламентського контролю за здійсненням відповідних кримінальних проваджень, а також у зв'язку з необхідністю аналізу діяльності Державної податкової служби України та Державної митної служби України з квітня 2020 року по грудень 2020 року включно продовжити роботу Тимчасової слідчої комісії на шість місяців.

67 (36)
0201

3. Направити попередній звіт Тимчасової слідчої комісії до Кабінету Міністрів України, Державної фіскальної служби України, Державної податкової служби України, Державної митної служби України, Офісу Генерального прокурора, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, Національної поліції України для розгляду в межах компетенції та відповідного реагування.

4. Кабінету Міністрів України, Державній фіскальній службі України, Державній податковій службі України, Державній митній службі України, Офісу Генерального прокурора, Службі безпеки України, Державному бюро розслідувань, Національному антикорупційному бюро України, Національній поліції України поінформувати Верховну Раду України за наслідками розгляду звіту Тимчасової слідчої комісії у двотижневий термін.

5. Звіт Тимчасової слідчої комісії про виконану роботу заслухати на пленарному засіданні Верховної Ради України до 15 травня 2021 року.

6. Опублікувати попередній звіт Тимчасової слідчої комісії у газеті "Голос України", а також оприлюднити на офіційному веб-сайті Верховної Ради України.

7. У пункті 1 розділу I та розділі III Постанови Верховної Ради України від 24 квітня 2020 року № 568–IX "Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування оприлюднених у засобах масової інформації фактів можливих корупційних дій посадових осіб органів державної влади, які призвели до значних втрат дохідної частини Державного бюджету України" слова "по цей час" замінити словами та цифрами "по грудень 2020 року включно".

8. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради
України

М. РАЗУМКОВ

2 грудня 2020 року

№ 1034–IX

Д.РАЗУМКОВ

Додаток
до Постанови Верховної Ради України
від 2 грудня 2020 року
№ 1034–ІХ

Попередній звіт

Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України
з питань розслідування оприлюднених у засобах масової інформації
фактів можливих корупційних дій посадових осіб органів державної влади, які
привели до значних втрат дохідної частини Державного бюджету України

Відповідно до Постанови Верховної Ради України від 24 квітня 2020 року № 568-ІХ утворено Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування оприлюднених у засобах масової інформації фактів можливих корупційних дій посадових осіб органів державної влади, які привели до значних втрат дохідної частини Державного бюджету України (далі за текстом – Тимчасова слідча комісія та/або Комісія).

Головою Тимчасової слідчої комісії обрано народного депутата України Крулька Івана Івановича (депутатська фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»), заступником голови Тимчасової слідчої комісії – народного депутата України Петруняка Євгена Васильовича (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»).

До складу Комісії обрано таких народних депутатів України: Аллахвердієва Ірина Валеріївна (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»); Бабак Сергій Віталійович (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»); Діденко Юлія Олександрівна (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»); Заблоцький Мар'ян Богданович (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»); Ковальов Олексій Іванович (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»); Ковальчук Олександр Володимирович (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»); Колтунович Олександр Сергійович (депутатська фракція Політичної партії «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ»); Приходько Борис Вікторович (депутатська група «ДОВІРА»); Пуртова Анна Анатоліївна (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»); Цабаль Володимир Володимирович (депутатська фракція Політичної Партії «ГОЛОС»); Южаніна Ніна Петрівна (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ»).

Секретарем Тимчасової слідчої комісії з кількісного складу шляхом відкритого голосування було обрано народного депутата України Батенка Тараса Івановича (депутатська група «За майбутнє»).

Кількісний склад комісії – 14 народних депутатів України. Термін діяльності Тимчасової слідчої комісії – шість місяців із дня прийняття Постанови.

Обставини, які стали підставою для проведення розслідування відомостей щодо можливих корупційних дій посадових осіб органів державної влади, які призвели до значних втрат дохідної частини Державного бюджету України:

- заява колишнього Міністра фінансів України Ігоря Івановича Уманського про те, що через схеми з ПДВ Державний бюджет України втрачає близько 5 млрд гривень щомісяця.

Відповідно до Постанови Верховної Ради України від 24 квітня 2020 року № 568-ІХ основними завданнями Тимчасової слідчої комісії є розслідування оприлюднених у засобах масової інформації фактів можливих корупційних дій посадових осіб органів державної влади, зокрема, Державної фіскальної служби України, Державної податкової служби України та Державної митної служби України, які призвели до недоотримання доходів Державного бюджету України в особливо великих розмірах, у період з 1 січня 2019 року по цей час.

Постановою Верховної Ради України також було дано доручення Рахунковій палаті здійснити позаплановий захід державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) в частині перевірки діяльності Державної фіскальної служби України, Державної податкової служби України та Державної митної служби України з 1 січня 2019 року.

Враховуючи вищевикладене, Верховна Рада України виконала свою контрольну функцію та сприяла подальшому розслідуванню даних фактів.

За період роботи Тимчасової слідчої комісії проведено 5 засідань (24.04.2020 р., 30.04.2020 р., 04.06.2020 р., 13.07.2020 р., 20.10.2020 р.)

Робота Комісії проходила публічно, на відкритих частинах засідань Тимчасової слідчої комісії були присутні представники ЗМІ та велися стенограми засідань.

На засідання Тимчасової слідчої комісії запрошувались, були присутні та допомагали в реалізації поставлених завдань: представники Державної фіскальної служби України, Державної податкової служби України, Державної митної служби України, Державної аудиторської служби України, Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Рахункової палати, Офісу генерального прокурора, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, Головного слідчого управління Національної поліції України.

На першому засіданні, яке відбулося 24.04.2020 року, було вирішено організаційні питання про:

обрання секретаря Тимчасової слідчої комісії;
внесення пропозиції Голові Верховної Ради України щодо кількісного та персонального складу секретаріату Тимчасової слідчої комісії;
залучення фахівців для роботи в Тимчасовій слідчій комісії;
доручення Голові Тимчасової слідчої комісії Крульку І.І. направляти депутатські запити та звернення до органів державної влади та правоохоронних органів з питань, які стосуються предмета діяльності Тимчасової слідчої комісії;
заслуховування інформації колишнього Міністра фінансів України Уманського Ігоря Івановича щодо фактів можливих корупційних дій посадових осіб органів державної влади, які призвели до значних втрат дохідної частини Державного бюджету України;
здійснення Рахунковою палатою позапланового заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) в частині перевірки діяльності Державної фіскальної служби України, Державної податкової служби України та Державної митної служби України.

На другому засіданні, яке відбулося 30.04.2020 року, було вирішено питання про:

залучення фахівців для роботи в Тимчасовій слідчій комісії;
звернення до органів державної влади та правоохоронних органів з питань, які стосуються предмета діяльності Тимчасової слідчої комісії;
виключено з порядку денного питання про звернення народного депутата України Кучеренка О.Ю. щодо штучного заниження прибутку підприємствами групи «Нафтогаз», що призвело до значних втрат дохідної частини Державного бюджету України.

На третьому засіданні, яке відбулося 04.06.2020 року, було вирішено питання про:

втрати Державного бюджету України через формування «схемного» податкового кредиту на відшкодування ПДВ, в межах якого заслухано Голову Тимчасової слідчої комісії Крулька І.І., Голову Державної податкової служби України Любченка О.М. та заступника Голови Державної податкової служби України Олейнікова Є.В.;

розгляд ситуації, яка склалася в зоні митного контролю пункту пропуску «Чоп-Захонь» митного посту «Тиса» 31 травня 2020 року;

хід і результати досудового розслідування кримінальних проваджень щодо злочинів, учинених посадовими особами Державної фіскальної служби України, Державної податкової служби України та Державної митної служби України або за їх співучасті.

На четвертому засіданні, яке відбулося 13.07.2020 року, було вирішено питання про:

схеми з неповернення валютної виручки суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, що вплинуло на формування дохідної частини Державного бюджету України;

заслуховування колишнього Голови Державної податкової служби України Верланова С.О. щодо втрат Державного бюджету України через формування «схемного» податкового кредиту (стенограма додається);

схеми з ухилення від сплати акцизного податку на алкогольні напої;

хід і результати досудового розслідування кримінальних проваджень щодо злочинів, учинених посадовими особами Державної фіскальної служби України, Державної податкової служби України та Державної митної служби України або за їх співучасті.

На п'ятому засіданні, яке відбулося 20.10.2020 року, було вирішено питання про:

втрати Державного бюджету України через формування «схемного» податкового кредиту, в межах якого заслухано Голову Тимчасової слідчої комісії Крулька І.І. та заступника Голови Державної податкової служби України Олейнікова Є.В.;

заслуховування посадових осіб територіальних органів Державної податкової служби України щодо втрат Державного бюджету України через формування «схемного» податкового кредиту, в межах якого заслухано Заступника начальника Головного управління ДПС у м. Києві Крупнову О.Ю. та в.о. начальника Головного управління ДПС у Донецькій області Долозіну І.Л.;

вжиті заходи з донарахування податкових зобов'язань з ПДВ до Державного бюджету України та запобігання формування схем з неповернення валютної виручки суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;

стан використання скануючих систем при здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів;

хід і результати досудового розслідування кримінальних проваджень щодо злочинів, учинених посадовими особами Державної фіскальної служби України, Державної податкової служби України та Державної митної служби України або за їх співучасті.

З метою сприяння діяльності та надання інформації Тимчасовій слідчій комісії в Державній податковій службі України та Державній митній службі України були створені відповідні робочі групи.

Наказом Державної податкової служби України від 12.05.2020 року № 202 утворено робочу групу з координації та організації структурних підрозділів Державної податкової служби України та її територіальних органів щодо взаємодії з Тимчасовою слідчою комісією у складі:

Керівник робочої групи:

Дозорець Олександр в.о. директора Департаменту відомчого контролю

Заступник керівника робочої групи:

Марчук Олег в.о. директора Організаційно-розпорядчого департаменту

Члени робочої групи:

Древаль Лариса заступник директора Департаменту податкового адміністрування

Савенок Олексій в.о. заступника директора Департаменту – начальника управління нормативно-правового забезпечення Департаменту правового забезпечення

Антропова Ірина начальник управління супроводження інформаційних систем Департаменту податкових сервісів

Секунова Валентина начальник управління організації відомчого контролю Департаменту відомчого контролю

Ветрова Інна заступник начальника управління – начальник відділу координації та загального документування управління документального забезпечення та електронного документообігу Департаменту забезпечення роботи Служби

Озов Аслан начальник відділу контролю управління організаційно-контрольного забезпечення Департаменту забезпечення роботи Служби

Бабенко Ігор головний державний інспектор сектору антивірусного захисту, кіберзахисту та захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах Управління охорони державної таємниці, технічного та криптографічного захисту інформації

Романюк Володимир головний державний інспектор режимно-секретного відділу Управління охорони державної таємниці, технічного та криптографічного захисту інформації

Основним завданням робочої групи визначено здійснення взаємодії з Тимчасовою слідчою комісією щодо отримання запитів та/або переліків питань з предмета розслідування та координацію структурних підрозділів з питань надання інформації Тимчасовій слідчій комісії.

Наказом Державної митної служби України від 29.05.2020 року № 198 утворено робочу групу з координації та організації структурних підрозділів Державної митної служби України та її територіальних органів щодо взаємодії з Тимчасовою слідчою комісією у складі:

Керівник робочої групи:

Євген Мотузко в.о. начальника Відділу у сфері запобігання, виявлення та протидії корупції

Заступник керівника робочої групи:

Діана Гусар в.о. заступника директора департаменту – начальника управління забезпечення роботи служби Департаменту забезпечення роботи Служби та організації документообігу

Члени робочої групи:

Роман Кропивницький в.о. директора Департаменту інформаційних технологій та митної статистики

Юрій Ступак в.о. директора Департаменту з напряму реалізації правових питань

Олександр Ігнатенко завідувач Сектору охорони державної таємниці

Світлана Казміренко в.о. начальника управління забезпечення та організації документообігу Департаменту забезпечення роботи Служби та організації документообігу

Антон Жучков заступник начальника управління – начальник відділу прогнозування та аналізу надходжень управління адміністрування та обліку митних платежів Департаменту митних платежів та митної вартості

Володимир Мусієнко начальник відділу організації контролю за окремими видами діяльності підприємств Департаменту організації митного контролю

Роман Завеля	заступник начальника відділу аналізу та комплексного моніторингу Департаменту внутрішнього аудиту
Олександр Натюшин	заступник начальника відділу професійної підготовки та розвитку персоналу Служби Департаменту управління персоналом
Вадим Голік	головний державний інспектор відділу вдосконалення системи управління ризиками Департаменту таргетингу та профілювання митних ризиків
Олександр Пусь	головний державний інспектор Відділу у сфері запобігання, виявлення та протидії корупції
Роман Ярмак	головний державний інспектор відділу оперативного реагування управління оперативного реагування та аналітичної роботи Департаменту запобігання та протидії контрабанді та порушенням митних правил
Тетяна Кір'язева	головний державний інспектор відділу кодування та класифікації товарів управління кодування та класифікації товарів Департаменту митно-тарифного та нетарифного регулювання
Ірина Шкапенко	головний державний інспектор відділу оцінки та авторизації авторизованих економічних операторів управління супроводження авторизованих економічних операторів Департаменту забезпечення митного оформлення

Основним завданням робочої групи визначено здійснення взаємодії з Тимчасовою слідчою комісією щодо отримання запитів та/або переліків питань з предмета розслідування та координацію структурних підрозділів з питань надання інформації Тимчасовій слідчій комісії.

За період роботи Комісії, з метою отримання необхідної інформації для виконання визначених Постановою Верховної Ради України від 24 квітня 2020 року № 568-ІХ основних завдань, до органів державної влади та правоохоронних органів скеровано запити та звернення з питань, що розслідуються Комісією, зокрема про таке.

1. До Державної фіскальної служби України про надання інформації та копій документів, а саме:

- про розмір заробітної плати Голови та заступників Голови ДФС, а також підстав нарахування та виплати їм премій за період з 01 січня 2019 року по цей час (№ 04-47/21 від 30.04.2020 року);

- про надання переліку контрагентів – покупців та суму зареєстрованих на їх адресу податкових накладних по платниках за період з 01 січня 2019 року та інформації щодо надходження запитів на проведення зустрічних звірок та/або запитів про отримання податкової інформації (№ 04-47/27 від 30.04.2020 року);

- про надання доступу до інформаційно-телекомунікаційних систем «Податковий блок» та «Архів електронної звітності» (№ 04-47/32 від 30.04.2020 року);

- про перелік членів комісій центрального та регіональних рівнів (із зазначенням основної посади та місця роботи) з питань зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування та надання копій наказів про створення, регламентів роботи та протоколів засідань цих комісій (№ 04-47/37 від 15.05.2020 року);

- про перелік членів комісій центрального рівня, які здійснювали розгляд скарг на рішення комісій регіонального рівня, які приймають рішення про реєстрацію податкової накладної/розрахунку коригування та надання копій рішень, прийнятих цими комісіями (№ 04-47/38 від 15.05.2020 року);

- про алгоритм дій у разі виявлення фактів реєстрації ризикових податкових накладних та формування схемного податкового кредиту, обсяги схемного податкового кредиту, які були доведені до відпрацювання у період з 01 січня 2019 року по цей час (№ 04-47/39 від 15.05.2020 року);

- про надання інформації у розрізі суб'єктів господарювання, які є або були включені до реєстру ризикових платників, щодо стану перерахування цим платникам узгоджених сум бюджетного відшкодування ПДВ (№ 04-47/40 від 15.05.2020 року);

- про надання копій нормативних документів, які регламентують діяльність роботи із зупинення реєстрації податкових накладних, порядок експлуатації та надання доступу (електронних ключів, які дають право внесення змін) до інформаційно-технічної системи ДФС України (№ 04-47/47 від 26.05.2020 року);

- про надання інформації та копій документів щодо комплексних скануючих систем стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів, проблемних питань, пов'язаних із налагодженням скануючих систем та оцінку ефективності їх використання (№ 04-47/139 від 07.07.2020 року);

- про надання інформації щодо проведених за 2019 рік контрольних заходів у зонах діяльності митниць з метою попередження, виявлення та припинення порушень законодавства України з питань державної митної справи та копій актів перевірок, службових записок, доповідних записок та інших висновків або

документів про результати проведених контрольних заходів (№ 04-47/140 від 07.07.2020 року);

- про надання інформації щодо виявлених ризикових суб'єктів господарювання, які мають ризик формування нереальних господарських операцій та результатів їх відпрацювання (№ 04-47/164 від 17.08.2020 року).

2. До Державної податкової служби України про надання інформації та копій документів, а саме:

- про розмір заробітної плати Голови та заступників Голови ДПС, а також підстав нарахування та виплати їм премій за період з 01 січня 2019 року по цей час (№ 04-47/22 від 30.04.2020 року);

- про надання переліку суб'єктів, які були віднесені ДПС до переліку ризикових та щодо яких було прийнято рішення про блокування реєстрації податкових накладних; переліку підприємств, реєстрація податкових накладних яких зупинялась системою СМКОР; інформації про суб'єктів, які маючи ознаки ризиковості, не були включені до переліку ризикових; інформації (в розрізі суб'єктів господарювання) про відновлені суми ліміту з ПДВ у СЕА ПДВ та про розблокування реєстрації податкових накладних за рішенням суду (№ 04-47/26 від 30.04.2020 року);

- про надання переліку контрагентів – покупців та суму зареєстрованих на їх адресу податкових накладних по платниках за період з 01 січня 2019 року та інформації щодо надходження запитів на проведення зустрічних звірок та/або запитів про отримання податкової інформації (№ 04-47/28 від 30.04.2020 року);

- про надання доступу до інформаційно-телекомунікаційних систем «Податковий блок» та «Архів електронної звітності» (№ 04-47/32 від 30.04.2020 року);

- про перелік членів комісій центрального та регіональних рівнів (із зазначенням основної посади та місця роботи) з питань зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування та надання копій наказів про створення, регламентів роботи та протоколів засідань цих комісій (№ 04-47/41 від 15.05.2020 року);

- про перелік членів комісій центрального рівня, які здійснювали розгляд скарг на рішення комісій регіонального рівня, які приймають рішення про реєстрацію податкової накладної/розрахунку коригування та надання копій рішень, прийнятих цими комісіями (№ 04-47/42 від 15.05.2020 року);

- про алгоритм дій у разі виявлення фактів реєстрації ризикових податкових накладних та формування схемного податкового кредиту, обсяги схемного податкового кредиту, які були доведені до відпрацювання у період з 01 січня 2019 року по цей час (№ 04-47/43 від 15.05.2020 року);

- про надання інформації у розрізі суб'єктів господарювання, які є або були включені до реєстру ризикових платників, щодо стану перерахування цим

платникам узгоджених сум бюджетного відшкодування ПДВ (№ 04-47/44 від 15.05.2020 року);

- про надання копій нормативних документів, які регламентують діяльність роботи із зупинення реєстрації податкових накладних, порядок експлуатації та надання доступу (електронних ключів, які дають право внесення змін) до інформаційно-технічної системи ДФС України (№ 04-47/48 від 26.05.2020 року);

- про надання інформації щодо обсягів знищення марок акцизного податку комісіями територіальних органів ДПС (№ 04-47/159 від 05.08.2020 року);

- про надання інформації щодо обсягів сформованого податкового кредиту та податкових зобов'язань, обсягів земельного фонду, середньорічної чисельності працівників, фонду оплати праці, обсягів сплати ПДФО, ПДВ, ЄП, ЄСВ в розрізі платників єдиного податку четвертої групи (№ 04-47/191 від 08.10.2020 року).

3. До Державної митної служби України про надання інформації та копій документів, а саме:

- про розмір заробітної плати Голови та заступників Голови ДМС, а також підстав нарахування та виплати їм премій за період з 01 січня 2019 року по цей час (№ 04-47/20 від 30.04.2020 року);

- про надання інформації про перелік автоматизованих систем, що використовуються митними органами під час перевірки переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України; перелік суб'єктів господарювання, відносно яких здійснювався ідентифікаційний та частковий огляд товарів, транспортних засобів; суб'єктів господарювання щодо експортно-імпорتنних операцій; копії результатів проведення перевірок службової діяльності регіональних митниць, пояснень, доповідних записок, які стали причиною призначення таких перевірок (№ 04-47/23 від 30.04.2020 року);

- про надання доступу до Автоматизованої системи митного оформлення «Інспектор – 2006» та ЄАІС (№ 04-47/31 від 30.04.2020 року);

- про надання інформації щодо індикативних показників надходжень митних платежів, бюджетоутворюючої групи товарів, кількості запитів до митних органів іноземних держав, складених протоколів про порушення митних правил, методу визначення митної вартості контрольно-перевірочних заходів, кількості тимчасових декларацій (№ 04-47/117 від 07.07.2020 року);

- про надання інформації щодо наявних вагових комплексів (місця розміщення, стан функціонування, технічні характеристики та помісячні статистичні дані щодо їх використання), оцінки ефективності та проблемних питань використання вагових комплексів (№ 04-47/118 від 07.07.2020 року);

- про надання інформації та копій документів щодо комплексних скануючих систем стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів, проблемних питань, пов'язаних із налагодженням скануючих

систем та оцінку ефективності їх використання (№ 04-47/119 від 07.07.2020 року);

- про надання інформації щодо стану реалізації діючих та налагодження нових договірних відносин з країнами світу з питань взаємодії у сфері митної справи та проблемних питань, пов'язаних з реалізацією діючих угод та вжитих заходів, спрямованих на їх вирішення (№ 04-47/120 від 07.07.2020 року);

- про надання інформації щодо проведених за 2019 рік контрольних заходів у зонах діяльності митниць з метою попередження, виявлення та припинення порушень законодавства України з питань державної митної справи та копій актів перевірок, службових записок, доповідних записок та інших висновків або документів про результати проведених контрольних заходів (№ 04-47/121 від 07.07.2020 року).

4. До Державної казначейської служби України (№ 04-47/24 від 30.04.2020 року) про надання інформації щодо суб'єктів господарювання, які отримували бюджетне відшкодування ПДВ за період з 01.01.2019 року по даний час.

5. До Державної служби фінансового моніторингу України (№ 04-47/25 від 30.04.2020 року) про надання узагальнених матеріалів Державного фінансового моніторингу України за період з 01.01.2019 по даний час, які були скеровані до органів ДПС, ДФС, та інформації про прийняті рішення за результатами розгляду узагальнених матеріалів Державного фінансового моніторингу України, отриманих за період з 01.01.2019 по даний час.

6. До Міністерства фінансів України (№ 04-47/29 від 30.04.2020 року) про надання доступу до інформаційно-телекомунікаційних систем «Податковий блок», «Архів електронної звітності», Автоматизованої системи митного оформлення «Інспектор – 2006» та ЄАІС.

7. До Офісу генерального прокурора (№ 04-47/1 від 28.04.2020 року), Державного бюро розслідувань (№ 04-47/2 від 28.04.2020 року), Національного антикорупційного бюро України (№ 04-47/3 від 28.04.2020 року), Служби безпеки України (№ 04-47/4 від 28.04.2020 року), Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (№ 04-47/6 від 28.04.2020 року) щодо надання інформації про:

- кримінальні провадження, внесені до ЄРДР за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 191, 201, 201-1, 212, 364, 366 КК України, учинених посадовими особами Державної фіскальної служби України, Державної податкової служби України та Державної митної служби України, або учинених за їх співучасті;

- відомості про органи та підрозділи, якими реєструвались такі кримінальні провадження, та підрозділи, у яких на даний час здійснюється досудове розслідування;

- стан досудового розслідування у кожному з кримінальних проваджень.

На зазначені вище звернення Тимчасової слідчої комісії Комісія отримала письмові відповіді від відповідних органів державної влади та правоохоронних органів з питань, які є предметом розслідування та порушувалися перед відповідними адресатами.

Разом з тим під час опрацювання наданої Тимчасовій слідчій комісії запитуваної інформації встановлені факти порушення строків надання відповідей та ненадання інформації.

Так, Державною фіскальною службою України, з посиланням на постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України» від 18 грудня 2018 року № 1200 та «Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України» від 06 березня 2019 року № 227 на низку звернень Комісії були надані відповіді щодо доцільності звернення з порушених питань до Державної податкової служби України та Державної митної служби України.

Крім цього під час опрацювання відповідей, наданих Тимчасовій слідчій комісії правоохоронними органами та Державною податковою службою України, встановлено, що запитувана інформація містить таємницю досудового розслідування та, відповідно, інформацію з обмеженим доступом.

В процесі здійснення своїх повноважень Комісія використовувала також інформацію з відкритих публічних джерел (веб-портали Міністерства фінансів України, Держказначейства, Державної митної служби України, Державної податкової служби України та інших державних органів), а також інформацію, одержану від народних депутатів України та здобуту самостійно в процесі реалізації депутатських повноважень. Зокрема, до Тимчасової слідчої комісії надійшло звернення народного депутата України Володіної Д.А. з інформацією щодо обсягів формування фіктивного податкового кредиту (№ 64д9/7-2020/187125 від 19.10.2020 року), яка буде перевірена у процесі подальшої роботи Комісії.

Щодо стану виконання дохідної частини Державного бюджету України з 01 січня 2019 року по 31 грудня 2019 року

Державний бюджет України на 2019 рік було затверджено 23 листопада 2018 року Законом України «Про Державний бюджет України на 2019 рік», яким було визначено такі показники: за доходами у сумі 1026,1 млрд грн, видатками – у сумі 1112,1 млрд грн та граничним розміром дефіциту державного бюджету – у сумі 90,0 млрд грн, або 2,28 відсотка у ВВП (у розрахунках було враховано прогнозний обсяг номінального ВВП у сумі 3946,9 млрд гривень).

Протягом року Верховна Рада України вносила зміни до державного бюджету чотири рази, найсуттєвішими з яких були зміни від 31 жовтня 2019

року, які дозволили профінансувати програми об'єднаних та нових міністерств. Як стверджується у звіті Міністерства фінансів України, під час внесення змін урядом було враховано виклики із виконання доходів в результаті міцнішого обмінного курсу, ніж було враховано в бюджеті, та стан використання коштів за різними бюджетними програмами.

Відносно початкових, доходи державного бюджету було зменшено на 20,4 млрд грн, зокрема:

за загальним фондом зменшено показники митних платежів на 20,1 млрд грн, із них ПДВ з ввезених на митну територію України товарів на 19,0 млрд грн;

за спеціальним фондом зменшено показник надходження в рамках програм секторальної бюджетної підтримки Європейського Союзу на 0,3 млрд грн.

Як результат, здійснено скорочення видатків за такими бюджетними програмами:

- «Обслуговування державного боргу» на 21,6 млрд грн;

- «Виконання боргових зобов'язань за кредитом, залученим під державну гарантію для реалізації проекту «Створення Національної супутникової системи зв'язку» на 1,5 млрд грн;

- «Фонд Президента України з підтримки освітніх та наукових програм для молоді» на 0,8 млрд грн;

- «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників» на 0,2 млрд грн;

- «Фінансова підтримка розвитку фермерських господарств» на 10,4 млн гривень.

Надходження до Державного бюджету України у 2019 році становили 998,3 млрд грн, що на 70,2 млрд грн, або на 7,6 відсотка більше, ніж у 2018 році.

Доходи державного бюджету становили 99,1 відсотка річного показника, затвердженого Верховною Радою України, зі змінами. Недовиконання річного затвердженого показника становило 9,0 млрд гривень.

Рівень виконання річного розпису з урахуванням змін, внесених розпорядниками коштів державного бюджету, за спеціальним фондом (переважно через збільшення плану власних надходжень бюджетних установ) становив 96,3 відсотка.

З 01 січня по 28 серпня 2019 року функції з реалізації державної податкової політики, державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та законодавства з інших питань було покладено на Державну фіскальну службу України (з 01 січня 2019 по 15 липня 2019 року тимчасово виконуючий обов'язки керівника – Власов Олександр Сергійович, з 23 липня 2019 року тимчасово виконуючий обов'язки керівника – Гутенко Денис Вікторович).

З 29 серпня 2019 року постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 682-р функції з реалізації державної податкової політики, державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та законодавства з інших питань було покладено на Державну податкову службу України (голова – Верланов Сергій Олексійович).

З 01 січня по 07 грудня 2019 року функції з реалізації державної митної політики, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи було покладено на Державну фіскальну службу України (з 01 січня 2019 по 15 липня 2019 року тимчасово виконуючий обов'язки керівника – Власов Олександр Сергійович, з 23 липня 2019 року тимчасово виконуючий обов'язки керівника – Гутенко Денис Вікторович).

З 08 грудня 2019 року функції з реалізації державної митної політики, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи було покладено на Державну митну службу України (голова – Нефьодов Максим Євгенович).

Функції податкової міліції з 01 січня 2019 року по 31 грудня 2019 року виконувалися Державною фіскальною службою України (з 01 січня 2019 по 15 липня 2019 року тимчасово виконуючий обов'язки керівника – Власов Олександр Сергійович, з 23 липня 2019 року тимчасово виконуючий обов'язки керівника – Гутенко Денис Вікторович; профільний перший заступник – начальник податкової міліції з 01 січня 2019 року по 04 грудня 2019 року – Білан Сергій Васильович).

У загальному до Державного бюджету України (в межах податкової функції, до загального фонду) Державною фіскальною службою України за період з 01.01.2019 по 28.08.2019 року зібрано:

ПДВ – 157,14 млрд гривень або всього 95,1 % від запланованого (недовиконання – 8,07 млрд гривень);

ПДФО – 70,7268 млрд гривень або 105,39 % від запланованого (перевиконання – 3,62 млрд гривень);

податок на прибуток підприємств – 74,57 млрд гривень або на 104,32% від запланованого (перевиконання – 3,09 млрд гривень);

акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів – 38,53 млрд гривень або на 78,79 % від запланованого (недовиконання – 10,37 млрд гривень).

У загальному до Державного бюджету України Державною податковою службою України за період з 29.08.2019 по 31.12.2019 року зібрано:

ПДВ – 83,68 млрд гривень, або на 102,9 % від запланованого (перевиконання – 2,39 млрд гривень);

ПДФО – 39,22 млрд гривень або на 100,4% від запланованого (перевиконання – 0,17 млрд гривень);

податок на прибуток підприємств – 32,5 млрд гривень або на 135,2% від запланованого (перевиконання – 8,46 млрд гривень);

акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів – 23,19 млрд гривень або на 81,56% від запланованого (недовиконання – 5,24 млрд гривень).

Слід зазначити, що у тих сферах, де традиційно притаманний високий рівень корупції, спостерігаються диспропорційний баланс та особливо великі розміри ненадходжень до Державного бюджету України.

За підсумками 2019 року спостерігається значний недобір по ПДВ – 5,7 млрд гривень. Основною причиною є невиконання плану Державною фіскальною службою України за перші III квартали на 8 млрд гривень, яке не вдалось перекрити перевиконанням Державної податкової служби України у кінці року. Об'єктивних причин для відсутності надходжень не вбачається, оскільки за даними Мінекономіки за цей період ВВП зріс на 3,2%, крім того спостерігалось перевиконання індикативних показників з податку на прибуток підприємств.

Істотно провалено збір акцизного податку з підакцизних товарів (недовиконання – 15,6 млрд гривень) в основному за рахунок недостатніх надходжень акцизу зі спирту, тютюну та тютюнових виробів та електричної енергії. Це свідчить про значну корумпованість та знаходження цих ринків у тіні.

Слід зазначити, що на відміну від ПДВ не існує методики розрахунку приблизних втрат державного бюджету від несплати акцизного податку. Це пов'язано з тим, що облік, адміністрування, а також махінації із ПДВ неможливі без відповідного внесення до реєстрів, а акцизний податок можна побачити лише фактичні надходження, ринок, який перебуває у тіні, методологічно не можна обрахувати.

В частині податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток підприємств спостерігалось перевиконання індикативного плану надходжень на 2,8 млрд гривень та 11,5 млрд гривень відповідно, що свідчить про збереження та підвищення загальної тенденції із якісного адміністрування цих податків.

Щодо діяльності Державної фіскальної служби України у сфері державної митної політики, то цю функцію вона здійснювала майже протягом усього 2019 року, за винятком грудня 2019 року.

У загальному до Державного бюджету України (в межах адміністрування митних платежів) Державною фіскальною службою України за період з 01.01.2019 по 01.12.2019 року зібрано – 338,581 млрд гривень або 91,36 % від запланованого (недовиконання – 32,01 млрд гривень).

Незважаючи на чіткі вказівки керівництва держави про необхідність боротьби з контрабандою та звільнення окремих корумпованих працівників, цього не відбувалося. Інфраструктура митниці перебуває у занедбаному стані,

придбані за попередні роки скануючі системи для огляду товарів або не працюють або розукомплектовані або належним чином не введені в експлуатацію, ризик-орієнтований підхід відбувається частково у ручному режимі.

Комісія також зауважує, що у листопаді 2019 року набрали чинності зміни до державного бюджету, якими було зменшено очікувані надходження від митних платежів на 20,1 млрд гривень, що призвело до відповідних змін у індикативному навантаженні, тобто недовиконання могло бути ще більшим.

Державна митна служба України у грудні 2019 року зібрала – 33,86 млрд гривень або 109,7 % від запланованого (перевиконання на 3 млрд гривень), частково за рахунок наведеного вище секвестру бюджету.

Комісія констатує не виправдане зволікання у передачі функцій митної політики до Державної митної служби України, що пов'язане з надто довгою підготовкою до її запуску, фактично, коли в країні було повністю змінено політичну систему влади, функції зі збору митних платежів належали органу, який знаходився у стані ліквідації.

Загалом стан виконання доходів державного бюджету свідчить про недостатність дій органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, щодо поліпшення справляння та адміністрування податків і зборів, руйнування схем мінімізації податкових зобов'язань, запобігання та протидії контрабанді, незаконному відшкодуванню податку на додану вартість та відмиванню коштів через офшорні зони.

Щодо стану виконання дохідної частини Державного бюджету України з 01 січня 2020 року по 01 квітня 2020 року

Державний бюджет України на 2020 рік було затверджено 14 листопада 2019 року Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», яким було визначено такі показники: за доходами у сумі 1 095,5 млрд грн, видатками – у сумі 1 182,1 млрд грн та граничним розміром дефіциту державного бюджету – у сумі 94,3 млрд грн, або 2,1 відсотка у ВВП (у розрахунках було враховано прогнозний обсяг номінального ВВП у сумі 4 490,4 млрд гривень).

Протягом року Верховна Рада України неодноразово вносила зміни до державного бюджету. Законом України № 553-IX від 13 квітня 2020 року було проведено секвестр бюджету, а саме зменшено очікувані доходи до 975,8 млрд гривень, а витрати збільшено до 1 266 млрд гривень, граничний дефіцит державного бюджету збільшено з 96,3 млрд гривень до 298,4 млрд гривень, тобто дефіцит бюджету було збільшено понад 200%, дозволений ліміт державного боргу до 2 387 млрд гривень.

Причинами секвестру бюджету стала відсутність стратегії економічного розвитку України, різке падіння ВВП з початку 2020 року, загальна криза у

світовій та вітчизняній економіці зумовлена SARS-CoV-2, неринковий курс гривні на початок року, невиправданий макропрогноз Мінекономіки та стан виконання державного бюджету, який характеризувався значним недоотриманням надходжень загального фонду за підсумками січня-лютого 2020 року. Зокрема, до загального фонду за цей період надійшло доходів в обсязі 104,8 млрд грн, що на 18 млрд грн, або на 14,7% менше плану на цей період згідно з розписом доходів державного бюджету на 2020 рік.

Після секвестру бюджету починаючи з травня місяця були відповідно переглянуті і індикативні показники надходжень в сторону зменшення.

Так, з травня показники податкових надходжень були зменшені на 145,4 млрд гривень.

У цілому до Державного бюджету України (до загального фонду) Державною податковою службою України за період з 01.01.2020 по 01.04.2020 року зібрано:

ПДВ зібрано 65,31 млрд гривень, або на 100,6% від запланованого (перевиконання – 0,42 млрд гривень);

ПДФО зібрано 28,11 млрд гривень, або на 97,4% від запланованого (недовиконання – 0,74 млрд гривень);

податок на прибуток підприємств зібрано 33,51 млрд гривень, або на 103,5% від запланованого (перевиконання – 1,16 млрд гривень).

Враховуючи перевиконання збору ПДВ та позитивне впровадження постанови Кабінету Міністрів України від 11.12.2019 року № 1165 Комісія констатує, що рівень збору цього податку у ДПС був на мінімально достатньому рівні.

Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів зібрано 12,76 млрд гривень, або на 84,72% від запланованого (недовиконання – 2,3 млрд гривень).

Податок з доходів фізичних осіб було не виконано на 0,74 млрд гривень. Оскільки цей податок не дуже залежить від якості адміністрування, можна припустити, що на збір цього податку вплинула коронавірусна криза. Зауважимо, що збір цього податку прямопропорційно залежний від детінізації ринку зайнятості населення та рівня декларування доходів, останнє має вирішити так зване «нульове декларування».

Податок на прибуток підприємств було зібрано із перевиконанням, що є позитивним здобутком Державної податкової служби.

Продовжилася стійка тенденція щодо невиконання плану зі зборів акцизного податку з вироблених в Україні товарів, хоча у порівнянні з 2019 роком можна вказати на часткове збільшення, особливо у спиртовій галузі. Однак ринок підакцизних товарів досі залишається у глибокій тіні.

Державною митною службою України до Державного бюджету України за період з 01.01.2020 по 01.04.2020 року зібрано 76,96 млрд гривень, або 79,5 % від

запланованого (недовиконання – 19,79 млрд гривень). Причинами такого недовиконання колишнє керівництво називає різке падіння торгового імпорту, неправильний макропрогноз, невірні індикативні показники, вплив коронакризи.

Слід зазначити, що Державною митною службою України за цей період було розпочато окремі реформи, які у майбутньому дадуть позитивні результати у прозорості діяльності митниці та подоланні корупції.

Аналогічно висновкам попереднього розділу загалом стан виконання доходів державного бюджету свідчить про недостатність дій органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, щодо поліпшення справляння та адміністрування податків і зборів, руйнування схем мінімізації податкових зобов'язань, запобігання та протидії контрабанді, незаконному відшкодуванню податку на додану вартість та відмиванню коштів через офшорні зони.

Щодо стану досудових розслідувань кримінальних проваджень щодо злочинів, учинених посадовими особами Державної фіскальної служби України, Державної податкової служби України та Державної митної служби України або за їх співучасті

Під час роботи Тимчасової слідчої комісії стало відомо, що Офісом Генерального прокурора 8 квітня 2020 року за інформацією колишнього Міністра фінансів України Уманського Ігоря Івановича розпочато кримінальне провадження № 4202000000000697 за ч. 2 ст. 364, ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 212 КК України у якому, зокрема, досліджуються обставини можливого сприяння посадовими особами Державної податкової служби України у наданні доступу до баз даних ДПС стороннім особам та здійснення ручного втручання з метою маніпулювання даними у відповідних базах ДПС, що призвело до ненадходження податків до Державного бюджету України в особливо великих розмірах; а також можливого недостовірного декларування суб'єктами господарювання товарів під час здійснення митного оформлення шляхом заниження ваги, маніпулювання кількістю дорогих товарів у складі багатотоварних вантажів, декларування товарів не за своїм кодом або найменуванням, ввезення контрафактної продукції, приховування брендів та заниження митної вартості. Досудове розслідування здійснюється слідчими Державного бюро розслідувань за процесуального керівництва Офісу Генерального прокурора.

Службою безпеки України розслідується кримінальне провадження № 2202000000000032 від 26 лютого 2020 року за ч. 2 ст. 364, ч. 3 ст. 258⁵, ч. 3 ст. 212, ч. 3 ст. 209, ч. 2 ст. 361 КК України.

Під час досудового розслідування встановлено, що службові особи Державної податкової служби України спільно зі службовими особами ГУ ДПС

у Київській, Львівській, Миколаївській, Волинській та Донецькій областях і місті Києві, зловживаючи службовим становищем, діючи за попередньою змовою з організаторами транзитно-конвертаційних груп, з метою одержання неправомірної вигоди, впродовж 2019-2020 років створили протиправний механізм, спрямований на незаконне формування сум податкового кредиту з ПДВ підприємствам реального сектору через документальне оформлення сумнівних (у т.ч. зареєстрованих на підставних осіб) підприємств по ланцюгу проведення безтоварних операцій шляхом підміни (заміни) номенклатури товарів, робіт та послуг при несанкціонованому втручанні в роботу електронного програмного продукту, що призвело до спотворення процесу обробки інформації та спричинило тяжкі наслідки державним інтересам у вигляді безпідставно сформованого податкового кредиту з ПДВ в особливо великих розмірах.

Також встановлено, що у протиправній діяльності, яка полягає в підміні номенклатури товарів, робіт, послуг, направленої на незаконне формування сум податкового кредиту з ПДВ причетні понад 400 суб'єктів господарської діяльності з ознаками ризиковості (фіктивності).

У зазначеному кримінальному провадженні повідомлено про підозру колишньому працівнику Державної фіскальної служби України, який здійснював незаконне втручання в роботу інформаційно-технічних систем Державної фіскальної служби України.

Крім того, накладено арешти на грошові кошти в банківських установах на суму близько 54 млн грн та на рахунки платників у СЕА ПДВ на суму 589 млн грн.

У провадженні детективів Національного антикорупційного бюро України та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури перебуває кримінальне провадження № 52017000000000636 від 26 вересня 2017 року за ч. 3, 5 ст. 27, ч.1 ст. 255, ч. 3 ст. 212, ч. 2 ст. 364 КК України.

Під час досудового розслідування встановлено, що протягом 2016-2017 років службові особи Київської міської митниці ДФС та Київської митниці ДФС, Одеського окружного адміністративного суду України сприяли діяльності із заниження низкою юридичних осіб митної вартості імпортованих товарів.

У цьому кримінальному провадженні 11 особам повідомлено про підозру у вчиненні у співучасті злочинів, передбачених ч. 1 ст. 255, ч. 3 ст. 212, ч. 2 ст. 364 КК України.

Досудове розслідування триває, вживаються заходи із запобігання втраті державою права вимоги коштів на суму близько 450 млн грн.

Слідчими підрозділами Державної фіскальної служби України за процесуального керівництва Офісу Генерального прокурора здійснюється досудове розслідування кримінального провадження № 42020000000000767 від 21.04.2020 р. за ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 212 КК України.

Під час досудового розслідування встановлено, що впродовж 2019-2020 років невстановлені особи вчинили умисні дії, пов'язані з пособництвом в умисному ухиленні від сплати податків, шляхом проведення фінансово-господарських операцій із суб'єктами господарювання, які мають ознаки ризикових і транзитних товариств, так звані "скрутки".

З метою руйнування схеми незаконного формування ПДВ на теперішній час вже накладено арешти на рахунки 20 підприємств, задіяних у діяльності транзитно-конвертаційних груп, та арештовано понад 75 млн грн.

Також для недопущення підміни номенклатурної групи товарів по ланцюгу постачання ризикових суб'єктів господарської діяльності до Державної податкової служби України направлено лист про зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних.

04 червня 2020 року та 13 липня 2020 року на засіданнях Комісії представники Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України та Офісу Генерального прокурора доповіли інформацію щодо стану досудових розслідувань кримінальних проваджень № 22020000000000032 від 26.02.2020 р., № 420200000000000697 від 08.04.2020 р. та № 520170000000000636 від 26.09.2017 р.

**Щодо інформації про розмір заробітної плати Голови та заступників
Голови Державної фіскальної служби України, Державної податкової
служби України та Державної митної служби України за період
з 1 січня 2019 року по 30 квітня 2020 року**

1) Заробітна плата в.о. Голови ДФС Сергія Солодченка склала 209 897 грн, в.о. Голови Державної фіскальної служби України Дениса Гутенка – 515 724 грн, першого заступника Голови Сергія Білана – 1 105 562 грн, заступника Голови Дмитра Венцковського – 108 855 грн;

2) заробітна плата Голови Державної податкової служби України Сергія Верланова склала 979 056 грн, заступника Голови Дмитра Венцковського – 258 229 грн, заступника Голови Михайла Тітарчука – 93 020 грн;

3) заробітна плата Голови Державної митної служби України Максима Нефьодова склала 859 749 грн, заступника Голови Дениса Шендрика – 301 520 грн, заступника Голови Сергія Петухова – 247 783 грн, заступника Голови Роберта Зелді – 276 889 грн. Преміювання Голови та заступників у 2019 та 2020 роках не здійснювалося.

Щодо функціонування Системи моніторингу критеріїв оцінки ризиковості (СМКОР)

Використання Системи моніторингу критеріїв оцінки ризиковості (далі – СМКОР), яка є складовою ІТС «Податковий блок», здійснюється Державною податковою службою України відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних» від 21.02.2018 року № 117 (втратила чинність) та постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних» від 11.12.2019 року № 1165 (далі – Постанова № 1165).

Суть роботи СМКОР полягає в тому, що здійснюється перевірка відповідності податкових накладних/розрахунків коригування (далі – ПН/РК) критеріям оцінки ступеня ризиків, достатніх для зупинення реєстрації таких ПН/РК.

Усі податкові накладні, які реєструються в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН), проходять технічну перевірку та перевірку на відповідність критеріям ризику (критерії безумовної реєстрації, ризиковості платника, позитивної податкової історії, ризиковості здійснення операції). Якщо податкова накладна потрапляє під критерії ризиковості, її реєстрація зупиняється і платник має документально підтвердити реальність такої операції.

Однак, як було встановлено, податкові накладні деяких суб'єктів господарювання, у діяльності яких спостерігалися явні ознаки проведення ризикових операцій, реєструвалися в ЄРПН навіть у випадках, коли такі суб'єкти господарювання на момент подання податкової накладної на реєстрацію вже мали статус ризикових, встановлений рішенням відповідної регіональної комісії контролюючого органу. А накладні, подані на реєстрацію, ідентифікувалися ІТС «Податковий блок» як такі, що підлягають безумовній (тобто – без врахування будь-яких ознак ризиковості) реєстрації.

При цьому, частина таких суб'єктів господарювання фігурувала у кримінальних провадженнях щодо участі у розкраданні коштів та внесенні завідомо неправдивих даних до реєстраційних документів.

Існування протиправного механізму формування сум податкових кредитів з ПДВ для суб'єктів господарювання у 2019-2020 роках завдало збитків державі на суму понад 2 млрд гривень щомісячно.

У ході роботи було встановлено, що показники, розраховані ІТС «Податковий блок» для оцінки відповідності поданої на реєстрацію накладної критеріям безумовної реєстрації є коректними математично, проте неправильними нормативно та методологічно (з точки зору визначених чинним законодавством принципів і методології справляння ПДВ, такі показники

існувати не можуть). Так, по одному з суб'єктів господарювання було встановлено, що розраховане податкове навантаження складає 83542% (показник D), при цьому обсяг операцій за попередні 12 місяців становить 1 197,00 грн (показник S), а обсяг нарахованого за цими операціями ПДВ – 98 млн грн (показник Рм), при сумі сплаченого за попередні 12 місяців ПДВ (і податків взагалі) – 1 млн + 1 грн.

Подальший аналіз роботи ІТС дозволив зробити висновок, що причиною формування таких показників є алгоритм оброблення ІТС розрахунків корегування, поданих на реєстрацію відповідними суб'єктами господарювання.

Завдяки роботі Тимчасової слідчої комісії Державною податковою службою України спільно з Службою безпеки України та Міністерством цифрової трансформації України були виявлені та усунуті випадки некоректної роботи алгоритмів СМКОР, що суттєво збільшило надходження до бюджету.

Питання щодо причетності посадових осіб Державної фіскальної служби, які розробляли технічну документацію та контролювали роботу СМКОР встановлюється у межах кримінальних проваджень.

Щодо втрат Державного бюджету України через формування «схемного» податкового кредиту

У ході проведення розслідування Тимчасовою слідчою комісією було встановлено, що найбільш поширеною схемою ухилення від сплати ПДВ є формування «фіктивного» податкового кредиту, який отримав назву «скрутка». Сутність цієї схеми полягає в тому, щоб поєднати в системі податковий кредит, сформований внаслідок ввезення або виготовлення товарів широкого вжитку або тих, які користуються попитом на тіньовому ринку і потім продаються за готівку без сплати податків, та податкове зобов'язання, що виникає у платників легального сектору економіки, коли їм потрібно легалізувати в Системі електронного адміністрування податку на додану вартість товари, виготовлені в тіньовому секторі економіки.

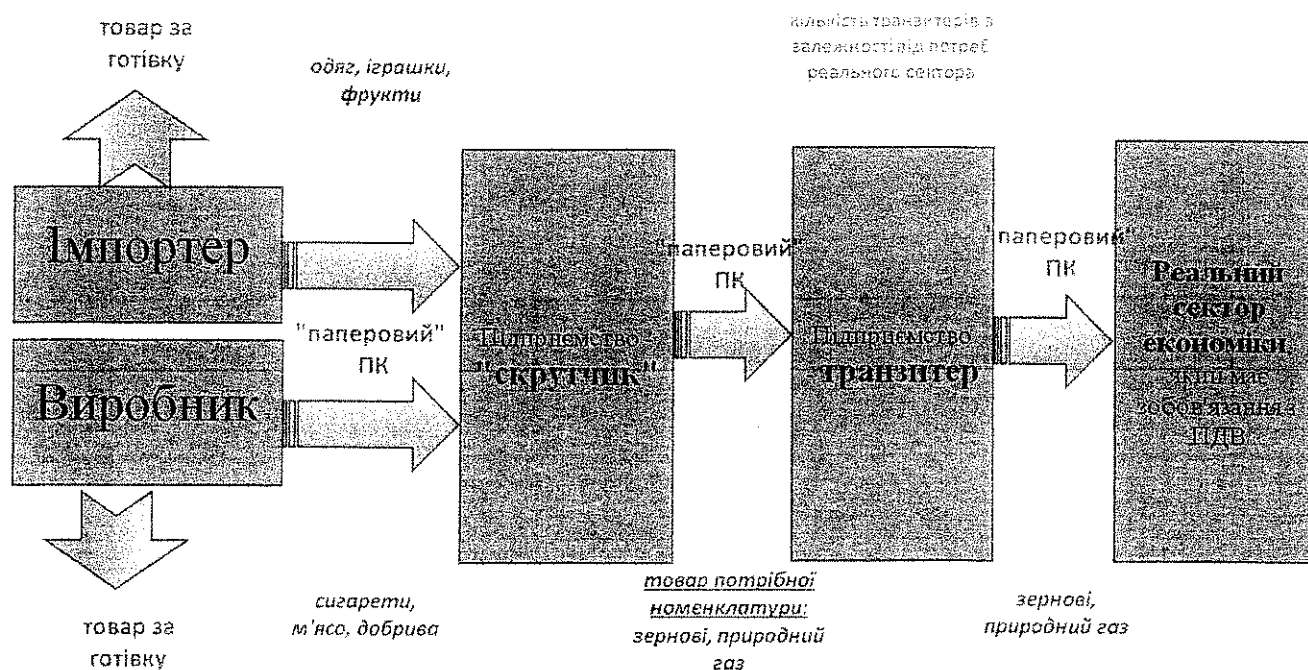
Функціонування «скрутки» засноване на внесенні до податкової накладної завідомо неправдивих даних про постачання товарів, податковий кредит по яких потім використовують для зменшення податкових зобов'язань, що виникають при постачанні товарів, послуг, які надаються легальним сектором економіки.

Тобто джерелом виникнення «фіктивного» податкового кредиту є реалізація товару за готівку без будь-якого обліку з подальшим продажем документів на цей же товар замовнику податкового кредиту.

Характерною ознакою «скрутки» є поєднання в операціях несумісних товарів, наприклад, «скрутич» відображає в документах придбання цигарок, при цьому здійснює продаж огірків, кукурудзи тощо.

По ходу руху документів від реалізаторів товару за готівку до замовників податкового кредиту (а це підприємства реального сектору економіки, які мають податкові зобов'язання до сплати та не мають наміру їх сплачувати) якраз і знаходяться підприємства – «скрутчики», функцією яких є зміна вхідної номенклатури на номенклатуру, яка необхідна замовнику.

Схема формування та продажу фіктивного ПДВ

У процесі роботи Тимчасовою слідчою комісією було проведено аналіз даних Єдиного реєстру податкових накладних та виявлено суб'єкти господарювання, які протягом січня 2019 року – березня 2020 року здійснювали операції з підміною товарної номенклатури.

Обсяги реалізованого фіктивного ПДВ такими платниками складають близько 2,5 млрд грн щомісячно. Далі цей податковий кредит розходить від «скрутчиків» через «транзитерів» до вигодонабувачів.

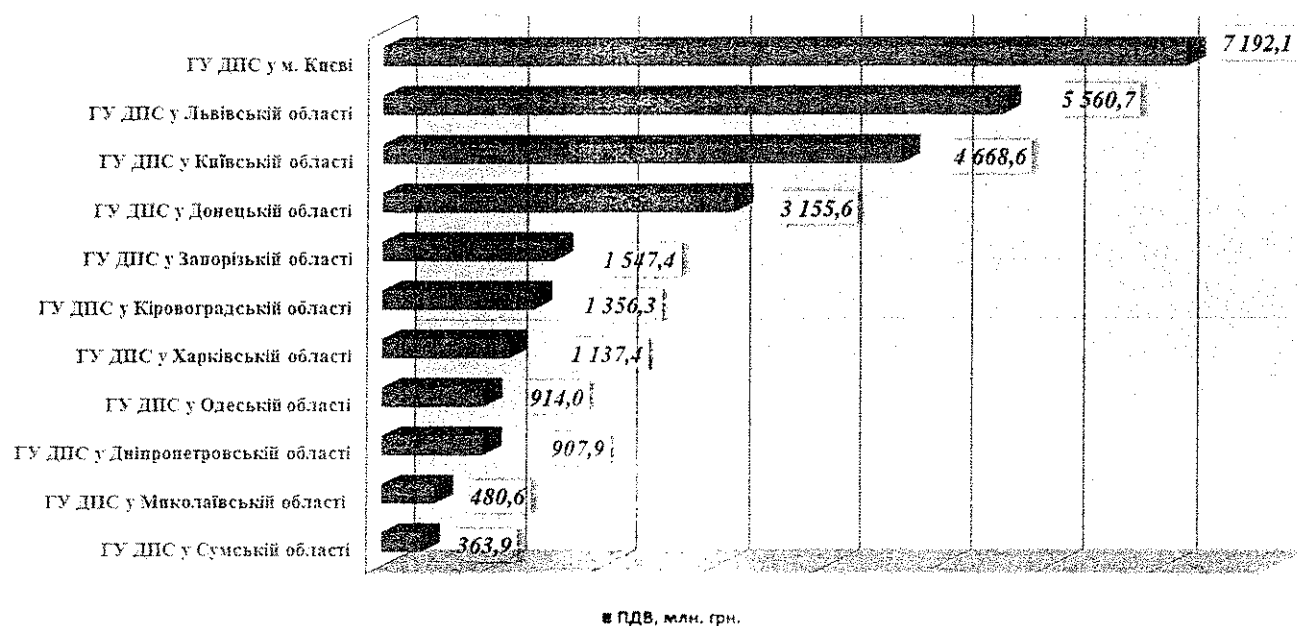
Разом за період діяльності Державної фіскальної служби України та Державної податкової служби України за січень 2019 року – березень 2020 року суб'єктами господарювання сформовано та використано фіктивного ПДВ на суму щонайменше 28,686 млрд грн. Точні дані обсягу схемного кредиту, якості його виявлення та відпрацювання, а також ймовірні збитки державного бюджету Комісією опрацьовуються.

Комісія звертає увагу на те, що наведені суми не є остаточними – це лише втрати від однієї операції, «скрутки». Якщо розрахувати весь схемний потік

податку на додану вартість на кожній ланці проходження, то сума буде значно більшою. У ході здійснення подальшого розслідування ці суми будуть уточнені і відображені у підсумковому звіті Тимчасової слідчої комісії.

У середньому в місяць у таких операціях беруть участь від 100 до 250 платників податків.

Також були встановлені територіальні органи Державної податкової служби України, на обліку у яких перебуває найбільша кількість таких платників – це ГУ ДПС у Львівській, Київській, Донецькій, Запорізькій, Кіровоградській, Харківській областях та у м. Києві.

Перелік підприємств, що безпосередньо задіяні у підміні товарної номенклатури («скрутчики») у розрізі періодів, що досліджувалися, додається.

Під час аналізу роботи ризикових платників було встановлено ряд фактів, що свідчать про зловживання посадовими особами територіальних органів ДПС в частині їх відпрацювання, а саме:

1. Встановлено факти, коли маючи інформацію від оперативних підрозділів щодо платника, якому встановлено ознаку фіктивності, платник податків не був своєчасно внесений до Журналу ризикових платників податків, що давало можливість останньому (будучи фіктивним) реєструвати податкові накладні та мінімізувати платежі до бюджету.

2. Встановлені випадки систематичної бездіяльності посадових осіб територіальних органів ДПС, коли платникам – «скрутчикам» надавалася можливість здійснити весь цикл операції і тільки після цього вживалися заходи з блокування реєстрації цих суб'єктів, що підтверджується записами в базах даних. Так, посадові особи територіальних органів ДФС та ДПС аналізували

таких суб'єктів господарювання, але певний час не блокували реєстрацію податкових накладних.

Приклади платників податків, які були визнані ризиковими після використання ліміту в Системі електронного адміністрування ПДВ додаються.

Журнал протоколювання дій користувачів в ІТС «Єдине вікно подання електронної звітності» щодо платників податків, які здійснювали операції з ознаками сумнівності, за 30 днів до включення платника до Журналу ризикових згідно з Постановою № 1165, додається.

Вищенаведене свідчить про грубе недотримання вимог п. 6 Постанови Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1165 «Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних», п. 6 постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 117 «Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних», та вимог листа ДФС від 07.08.2019 р. № 1962/99-99-29-01-18, належне виконання норм яких дозволило б своєчасно визначати відповідність платника критеріям ризиковості.

3. Встановлено випадки виключення ризикових підприємств з Журналу ризикових, тобто визнання такими, що не відповідають критеріям ризиковості відповідно до Постанови № 1165.

4. Також у процесі роботи Тимчасовою слідчою комісією було проведено аналіз ланцюгів проходження схемного податкового кредиту від «скрутчиків» до платників-транзитерів та платників – отримувачів податкової вигоди, які безпосередньо зменшили свої зобов'язання до сплати в бюджет.

Перелік підприємств, що задіяні у конвертаційно-транзитному потоці податкової вигоди від «скрутчика» до вигодонабувача («транзитери») за період січень 2019 року – березень 2020 року, додається.

Перелік підприємств - вигодонабувачів за період серпень 2019 – березень 2020 року (по взаємовідносинам з контрагентами на суму понад 500 тис грн) додається.

Визначення кола підприємств - вигодонабувачів по ланцюгу від ризикових підприємств за період січень 2019 – липень 2019 року залишається на дослідженні.

Відповідно п 2.1.1. Наказу ДФС від 28.07.2015 р. № 543 «Про забезпечення комплексного контролю податкових ризиків з ПДВ» Державною податковою службою відтворюються ймовірні схеми ухилення від оподаткування та за погодженням з Головою ДФС (у разі його відсутності – з в.о. Голови ДФС) доводяться засобами телекомунікаційного зв'язку:

територіальним органам ДФС – для відпрацювання;

департаментом податків і зборів з юридичних осіб, податків і зборів з фізичних осіб, аудиту, адміністративного та судового супроводження,

внутрішнього аудиту, Головному оперативному управлінню та Головному управлінню внутрішньої безпеки – для врахування і використання в роботі.

Організація роботи територіальними органами ДФС відповідно до етапів протидії та реагування на факти формування і використання схемного податкового кредиту починається з дня отримання ймовірних схем ухилення від оподаткування.

Таким чином, зволікання у своєчасності доведення платників ризикової категорії Державною податковою службою до відпрацювання територіальним органам ДПС та Головному оперативному управлінню призводить до штучного затягування у відпрацюванні та мінімізації сплати податків отримувачами податкової вигоди.

Зокрема встановлено, що за січень 2019 року платники ризикової категорії були доведені до відпрацювання лише у червні 2019 року; за березень 2019 року платники ризикової категорії були доведені до відпрацювання у липні 2019 року.

За липень 2019 року платники ризикової категорії були доведені до відпрацювання 18 листопада 2019 року на адресу територіальних управлінь, 27 листопада на адресу Головного оперативного управління ДФС.

За серпень 2019 року платники ризикової категорії були доведені до відпрацювання 22 листопада 2019 року на адресу територіальних управлінь, 27 листопада – на адресу Головного оперативного управління ДФС.

Щодо неповернення валютної виручки суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, що вплинуло на формування дохідної частини Державного бюджету України

Тимчасова слідча комісія в ході своєї роботи визначила, що крім «скруток» та формування «схемного» податкового кредиту на відшкодування ПДВ існують інші схеми зловживання в податковій сфері: тотальне ухилення від оподаткування та неповернення валютної виручки суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності при здійсненні експорту.

Так, була встановлена схема, за якої підприємство-резидент стає на облік контролюючих органах як платник податків та здійснює експорт продукції у значних розмірах. При цьому таке підприємство не реєструється платником ПДВ, як вимагає ст. 181.1 Податкового Кодексу України, та не подає звітність до органів державної податкової служби.

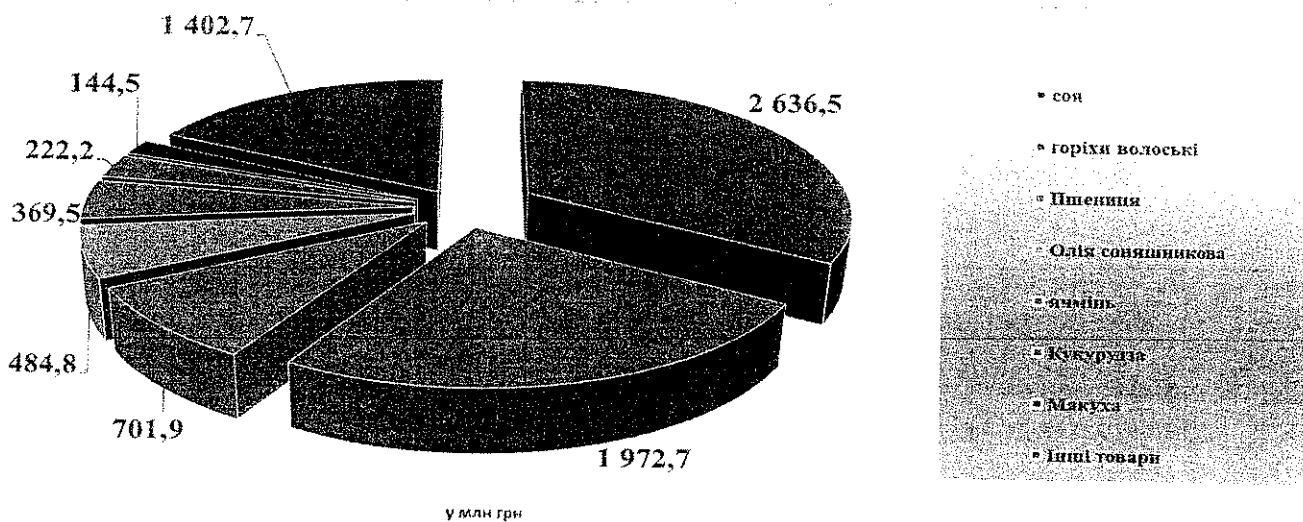
Однак митний орган здійснює оформлення вантажних митних декларацій та дозволяє експорт продукції, незважаючи на зазначені фактори.

Після проведення експортної операції, здійснивши значні обсяги поставки продукції за кордон, суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності зникає з місця своєї реєстрації, а валютна виручка за експортовану продукцію не надходить на рахунки, відкриті в уповноважених банках України.

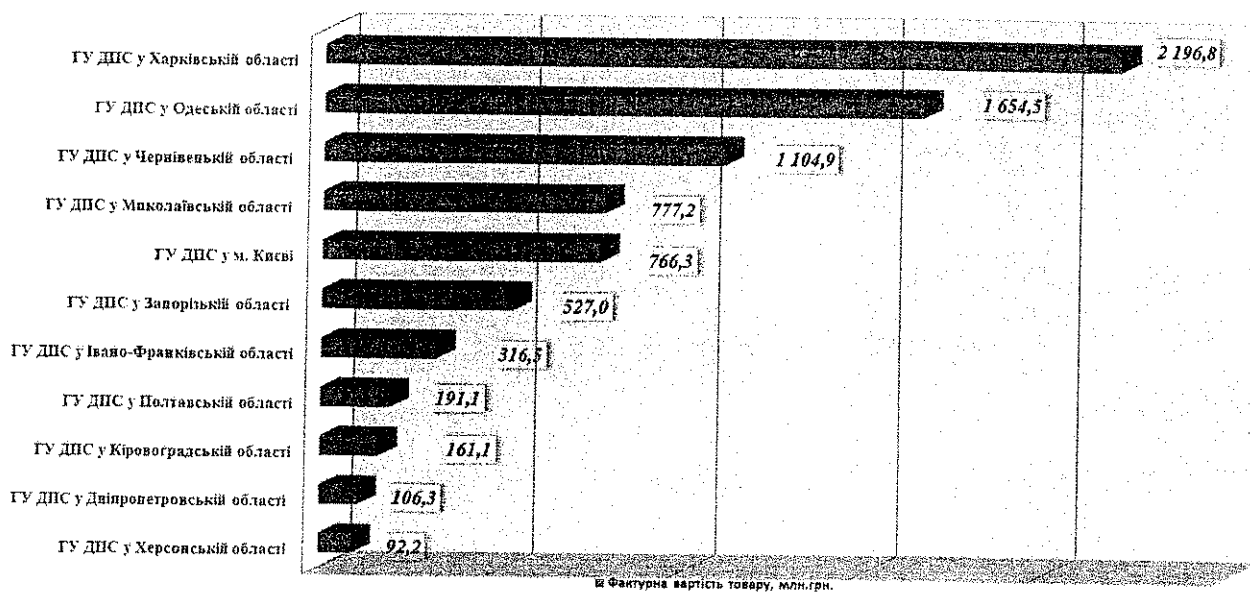
Також залишаються несплаченими обов'язкові податки та збори по проведеним операціям.

При цьому перевірити таких суб'єктів в подальшому немає можливості у зв'язку з відсутністю їх за місцем реєстрації, а податкові органи не можуть відстежити ланцюг придбання експортованих товарів.

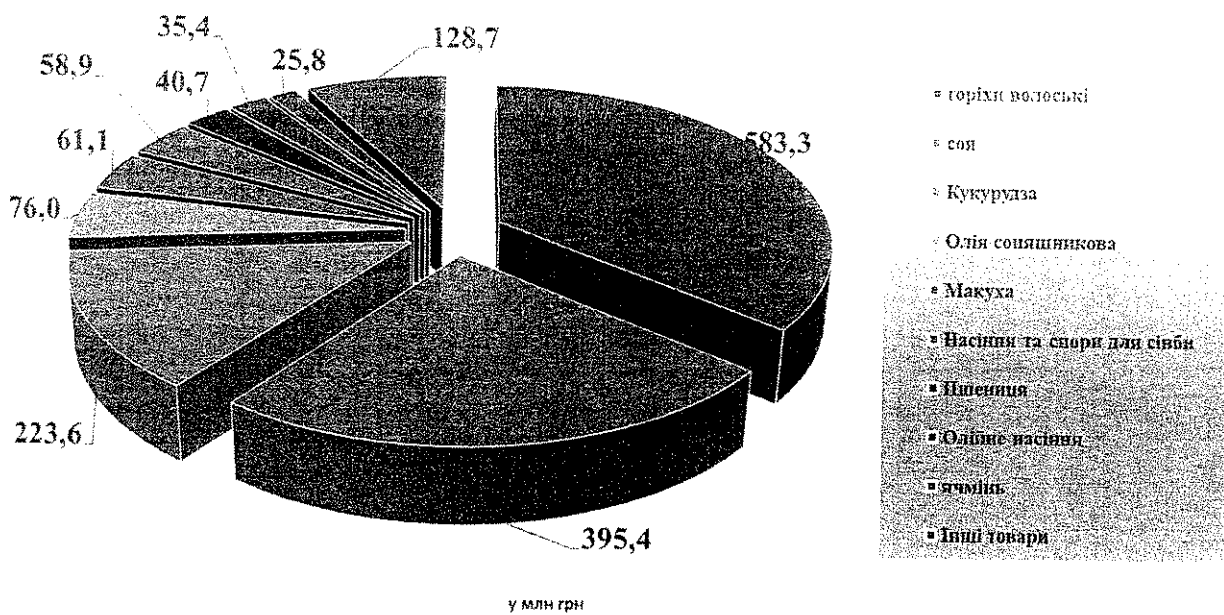
У ході роботи Комісією було виявлено, що за зазначеною схемою було експортовано продукції на суму 7,9 млрд грн протягом 2019 року 115-ма платниками податків. Умовні втрати з податку на прибуток складають 1,4 млрд грн.

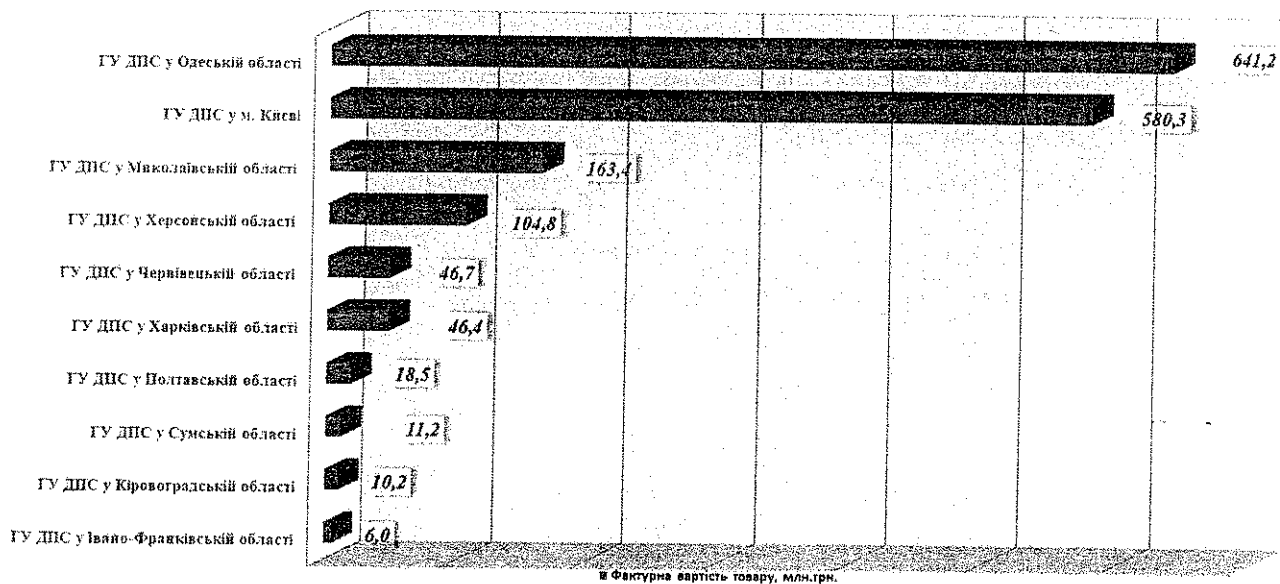
Також були встановлені територіальні органи Державної податкової служби України, на обліку у яких перебуває найбільша кількість таких платників – це ГУ ДПС у Харківській, Одеській, Чернівецькій, Миколаївській областях та у м. Києві.

Протягом I кварталу 2020 року було експортовано продукції на суму 1,6 млрд грн 37-ма платниками. Умовні втрати з податку на прибуток складають 294 млн грн.

Територіальні органи Державної податкової служби України, на обліку у яких перебуває найбільша кількість таких платників – це ГУ ДПС у Одеській області, м. Києві, Миколаївській, Херсонській, Чернівецькій областях.

Поширення зазначених схем стало можливим завдяки тому, що в Україні фактично відсутній механізм валютного контролю. У зв'язку з прийняттям Закону України «Про валюту та валютні операції» від 21.06.2018 р. № 2473-VIII

в Україні запрацювала нова система валютного регулювання та відбулися зміни, які спростили діяльність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, а саме:

збільшено граничний строк здійснення розрахунків за експортно-імпортними контрактами із 180 до 365 днів;

скасовано валютний нагляд за експортно-імпортними операціями: з 07.02.2019 року до 150 тис грн, з 28.04.2020 року до 400 тис грн;

скасовано щоквартальне декларування суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності валютних цінностей, доходів та майна, що знаходиться за межами України;

виключено статтю 37 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ, відповідно до якої до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності застосовувалися спеціальні санкції у вигляді тимчасового зупинення або індивідуального режиму ліцензування зовнішньоекономічної діяльності;

втратив чинність Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02.1993 р. № 15-93, який встановлював режим здійснення валютних операцій та відповідальність за порушення валютного законодавства;

знято заборону на використання суб'єктами господарювання рахунків за кордоном без дозволу НБУ.

Залишилася незмінною лише фінансова санкція за порушення граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів. Однак через відсутність інформаційної взаємодії протягом квітня-грудня 2019 року ДПС взагалі не отримувала від НБУ повідомлення про виявлені факти порушень граничних строків розрахунків.

Протягом грудня 2019 – липня 2020 року до ДПС надійшли повідомлення про порушення граничних строків розрахунків по 2069 суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності. Станом на 01.08.2020 року залишаються неперевіреними 2039 повідомлень по 818 суб'єктам. При цьому по 291 суб'єкту провести контрольні-перевірочні заходи на час отримання повідомлень було неможливо через їх відсутність за місцем реєстрації.

Зазначені чинники дають змогу суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності, зокрема неплатникам ПДВ, здійснювати експортні операції шляхом оформлення митних декларацій і не отримувати валютну виручку, не відображати у податковій звітності дохід від реалізації таких товарів на експорт та не сплачувати податки до Державного бюджету України в повному обсязі.

Таким чином, на сьогодні валютна виручка залишається невідконтрольною ні Державній податковій службі України, ні Національному банку України, що загрожує національній безпеці у вигляді системного безоплатного вивезення сільськогосподарських ресурсів країни.

Щодо виявлених схем з ухилення від сплати акцизного податку на алкогольні напої

Під час роботи Комісією була виявлена схема з ухилення від сплати акцизного податку на алкогольні напої, яка полягає у такому.

Підприємство замовляє величезну кількість акцизних марок – значно більше ніж потрібно для щомісячного обсягу виробництва (на декілька років вперед) і робить два платежі: один акциз, другий – за акцизну марку. У подальшому регіональні комісії зі знищення марок акцизного податку приймають рішення, що ці акцизні марки були утилізовані, а підприємству повертається акциз за кожен марку. Далі ці акцизні марки, які мали би бути утилізовані, насправді не утилізуються, а наклеюються на продукцію і використовуються.

Аналіз та динаміка викупу акцизної марки виробниками лікєро-горілочної продукції						
Виробник ЛГВ	Середньомісячна потреба (штук)			Залишки на 01.05.2020 (млн.шт.)	Заявка на 01.05.2020 (млн.шт.)	Реалізовано ДПС станом на 27.05.2020, штук
	2019	в межах заявок з 01.03.2017	2020			
ТОВ «ЛВН ЛІМІТЕД»	3 242 725	3 512 490	3 587 895	605 500	4 012 500	3 100 016
ТОВ «СОТКА-7»	0	9 054	0	26 000	0	0
ТзОВ «Павлівський пивзавод»	0	1 028	0	26 720	0	0
ПП «Шампань»	0	0	0	98 426	0	0
ТОВ «АБК Дніпро»	102 500	243 962	360 405	408 139	748 500	24 800
ТОВ «Стронгдрінк»	337 695	617 277	296 610	492 300	807 500	0
ТОВ «Віналь»	1 592 995	1 769 479	2 002 500	450 860	0	0
ТОВ «Перший УГС»	569 625	741 747	450 000	11 480 420	1 455 000	0
ДП «Житомирський ЛГЗ»	636 260	616 048	198 000	1 960 500	1 058 000	166 800
ТОВ «Вінарс»	0	0	0	0	10 000	0
ДП «Житомирський ЛГЗ»	636 260	616 048	198 000	1 960 500	1 058 000	166 800
ТОВ «Котнар-М»	2 600	169 730	0	5 664	0	0
ТОВ «КОТНАР-ХІЛЛ»	0	82 500	0	10 200	0	0
ФОП Лецин К.Я.	0	0	165	30	0	0
ФОП Андрусів І.М.	0	0	75	300	0	0
ФОП Яким'юк Ю.Ю.	0	0	165	660	0	0
ДП «Укрспирт»	2 085	3 160	10 005	2 277 154	0	0
ТОВ «ОЛГЗ»	0	0	0	885 500	0	0
ПП «ОЛЕКСАНДРІЯ ПРЕМІУМ»	25 005	17 994	0	337 680	0	0
ПрАТ «ЛЛГЗ»	800 675	856 718	944 175	1 656 582	1 160 500	135 000

ТзОВ НВП «Гетьман»	310 275	1 672 678	443 250	18 695 500	1 517 000	6 000
ТОВ НВП «Абсолютний стандарт»	683 650	105 118	39 750	402 500	337 500	23 500
ТзОВ «Українські медовари»	1 430	4 983	750	55 500	0	0
ПНВП «Українські бальзами»	55	0	780	5 660	0	0
ПрАТ «Вікторія»	0	123 710	0	219 521	0	0
ТОВ «Вин Агро»	16 670	779 505	0	509 106	80 000	0
ТОВ «ПТК Шабо»	0	1 607 526	0	874 462	6 000	0
ТОВ СП «Аквавінтекс»	14 708	241 959	0	31 410	0	0
ТОВ «Концерн «Біг-М»	280	2 364	1 995	62 968	6 000	0
ТОВ «Горобина»	763 505	391 315	0	9 070 500	365 500	0
ТДВ «Шустов-спирт»	116 505	70 596	72 000	153 140	307 500	23 500
ТОВ «Микулинецький Бровар»	600	1 213	6 570	15 600	0	0
ТОВ «Збаразький горілчаний завод»	35 030	51 131	49 980	1 216 508	0	0
ТОВ «Лікоро-горілчаний завод Арго»	0	30 090	0	51 839	0	0
ПрАТ «Льоботинський завод «Продтовари»	112 520	651 357	75 000	17 389 500	0	0
ТОВ «Лікоро-горілчаний завод «Прайм»	2 610 895	5 578 620	2 882 505	16 723 033	5 145 000	221 000
ТОВ «Златогор»	791 665	942 504	1 702 515	2 397 859	1 982 500	741 000
ТОВ «НГК»	6 634 950	7 462 001	8 233 215	9 647 037	12 381 500	3 474 100
ДП «Уманський ЛГЗ»	433 340	455 026	300 015	100 080	0	0
ТОВ «Буасон Еліт»	41 500	54 737	12 150	278 654	47 000	36 000
ФОП Гладкий А.Г.	0	15 793	0	451 620	0	0
ТОВ «БВ Груп Компані»	2 390	3 585	0	28 680	0	0
ПрАТ «ЧЛГЗ «Чернігівська горілка»	19 135	22 541	3 630	410 010	0	0
ТОВ «ГЛОБАЛ СПІРИТС ГРУП»	2 294 500	1 247 697	4 965 840	2 565 909	4 891 500	4 533 000
ТОВ «СІМЕРОН»						
ТОВ «КЗН «Росинка»	0	579	0	17 665	0	0
ТОВ «Хані Баджер»	0	3 518	0	34 808	0	0
ПрАТ «Оболонь»	1 115	816	0	6 660	0	0

Станом на 01.05.2020 року залишки марок акцизного податку становлять 163,5 млн штук, у тому числі 118 млн штук виключно по виробникам лікоро-горілчаної продукції.

Найбільші залишки марок акцизного податку:

- ТЗОВ НВП «Гетьман» – 18,7 млн штук;
- ПрАТ «Люботинський завод «Продтовари» – 17,4 млн штук;
- ТОВ «Лікєро-горілочаний завод «Прайм» – 16,7 млн штук;
- ТОВ «Перший УГС» – 11,5 млн штук.

При цьому середньомісячна потреба в марці акцизного податку взагалі по всім виробникам та імпортерам алкогольних напоїв складає близько 50 млн штук. До їх складу входять як виробники лікєро-горілочаних напоїв, так і виробники виноробної продукції, а також її імпортери. Середньомісячна потреба в акцизній марці виключно виробниками лікєро-горілочаної продукції складає 26,6 млн штук. Ймовірна сума збитків від існування такої схеми – 7-8 млрд грн щороку.

Інформація щодо обсягів знищення марок акцизного податку на алкогольні напої у 2016-2019 роках				
Регіон	2016	2017	2018	2019
Вінницька	1 341 766	10 812 228		
Волинська	1 500			
Дніпропетровська	12 953 873	3 241 593		
Донецька	4 910 519	6 153 800		
Житомирська	981 800	2 509 291		
Закарпатська	1 114 981	422 590		
Запорізька		361 607	27 508	
Івано-Франківська	3 640 792	1 338 174		
Київська	9 040 184			
Кіровоградська	618 134	504 686		
Львівська	11 187 460	19 224 451		
Миколаївська	1 045 853	346 000		
Одеська	16 419 439		16 257 575	
Полтавська	40 920	42 202		
Рівненська	2 360 570	690 392		
Сумська	1 962 510	3 743 993		
Тернопільська	1 822 897	132 314	403 880	
Харківська			414 384	922 578
Херсонська	7 815 146	2 007 370		1 776 795
Хмельницька	57 020	495 245		
Черкаська				
Чернігівська	2 110 656	1 113 047		
м. Київ	26 535 338	11 073 423	519 490	
Разом	105 961 358	64 212 406	17 622 837	2 699 373

За січень-серпень 2019 року Державною фіскальною службою України було знищено 2 699 373 марок акцизного податку. З вересня 2019 року по квітень

2020 року Державною податковою службою України акцизна марка не знищувалася.

Щодо алгоритму дій Державної податкової служби України та її територіальних органів у разі виявлення фактів реєстрації ризикових податкових накладних та формування схемного податкового кредиту

Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних» від 11.12.2019 року № 1165 визначено критерії ризиковості платників податку на додану вартість.

Питання відповідності/невідповідності платника податку критеріям ризиковості платника податку розглядається комісією регіонального рівня.

У разі встановлення відповідності платника податку хоча б одному з критеріїв ризиковості платника податку комісією регіонального рівня приймається рішення про відповідність платника податку критеріям ризиковості платника податку.

Комісією регіонального рівня розглядається питання виключення платника податку з переліку платників, які відповідають критеріям ризиковості платника податку, у разі виявлення обставин та/або отримання інформації, що свідчать про невідповідність платника податку критеріям ризиковості платника податку, та/або отримання інформації та копій відповідних документів від платника податку, що свідчать про невідповідність платника податку критеріям ризиковості платника податку.

Інформація та копії документів подаються платником податку до ДПС в електронній формі засобами електронного зв'язку.

Інформацію та копії документів, подані платником податку, комісія регіонального рівня розглядає протягом семи робочих днів, що настають за датою їх надходження, та приймає відповідне рішення.

За результатами розгляду інформації та копій документів комісією регіонального рівня приймається рішення про відповідність/невідповідність платника податку критеріям ризиковості платника податку, яке платник податку отримує в електронному кабінеті у день його прийняття.

Якщо комісією регіонального рівня протягом семи робочих днів, що настають за датою надходження зазначеної інформації та документів, не прийнято відповідного рішення, платник податку виключається з переліку платників податку, які відповідають критеріям ризиковості платника податку.

Встановлено, що в період з 01.01.2019 року по 31.01.2020 року територіальними органами ДПС до переліку ризикових було внесено 22881 платників, у період з 01.02.2020 по 12.05.2020 року – 29795 платників.

У період з 01.01.2019 по 31.01.2020 року з переліку ризикових виключено 11190 платників, у період з 01.02.2020 по 12.05.2020 року – 1332 платників.

Відповідно до даних інформаційних систем ДПС станом на 15.05.2020 року комісіями регіонального рівня було прийнято 28853 рішення про відповідність платників податку критеріям ризиковості платника податку.

Разом з цим Тимчасовою слідчою комісією виявлено, що за результатами розгляду скарг щодо рішень комісій регіонального рівня про відмову в реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних комісією центрального рівня за період з 01.01.2019 по 12.05.2020 прийнято понад 64 тисячі рішень. Ще 3983 платники оскаржили рішення комісій про відмову у реєстрації податкових накладних до суду.

Кількість зареєстрованих податкових накладних/розрахунків коригування за 2019 рік становить 268 369 573 на загальну суму ПДВ 1 774 455 220,8 тис грн. За січень-квітень 2020 року зареєстровано 83 773 738 податкових накладних/розрахунків коригування на загальну суму ПДВ 526 328 673,7 тис грн.

СМКОР у період з 01.01.2019 по 07.05.2020 року зупинялась реєстрація податкових накладних 34659 платників.

Крім того, наказом Державної фіскальної служби України від 28.07.2015 року № 543 затверджено Рекомендований порядок взаємодії підрозділів ДПС при комплексному відпрацюванні податкових ризиків з податку на додану вартість.

Відповідно до вказаного Рекомендованого порядку організація протидії та реагування на факти формування і використання схемного податкового кредиту поділяється на три етапи.

Перший етап полягає у ранній податковій діагностиці, яка передбачає щоденне виявлення, узагальнення та відпрацювання податкової інформації щодо можливих податкових ризиків за допомогою ЄРПН, інших ресурсів інформаційно-аналітичного забезпечення схем ухилення від оподаткування ПДВ. Так, щомісячно за участі Департаменту податкових сервісів відтворюються ймовірні ланцюги постачання схемного ПДВ та направляються до територіальних органів ДПС для відпрацювання.

Другий етап протидії та реагування на факти формування і використання схемного податкового кредиту – це контроль-перевірочна робота й оперативні заходи за можливими фактами порушення законодавства при оформленні платниками ймовірно нереальних операцій та нарахування і сплати ПДВ.

На третьому етапі після закінчення граничного строку сплати податкових зобов'язань здійснюється податковий контроль ризиків, мета якого – визначити схеми ухилення суб'єкта господарювання від оподаткування. За результатами цього етапу приймається рішення про проведення позапланової перевірки суб'єкта господарювання або складасться службова записка про відсутність порушень.

З другої половини березня 2020 року триває мораторій на проведення контролюючими органами документальних перевірок платників. Тому

відпрацювання ризикових платників, задіяних у схемах з ухилення від сплати ПДВ, здійснюється на підставі п.п. 78.1.8 п. 78.1 ст. 78 Податкового кодексу України, відповідно до якого проводиться перевірка платників, які подають декларації із сумами податку на додану вартість, що заявляються до відшкодування з бюджету, або з від'ємним значенням цього податку на суму більше 100 тис грн.

Станом на 24.08.2020 року за період дії мораторію організовано близько 900 таких перевірок. За результатами 217 з них донараховано грошових зобов'язань та зменшено від'ємне значення з ПДВ на 568 млн грн.

Крім того, завдяки роботі Тимчасової слідчої комісії, Державною податковою службою України були виявлені та усунуті випадки некоректної роботи алгоритмів СМКОР. В результаті за рахунок ефективного попередження формування податкового кредиту з ознаками фіктивності зменшено обсяг заявлених сум, які підлягають перевірці (з 4,6 млрд грн або 36,8% від суми заявки за липень 2019 року до 3,2 млрд грн або 34,2% - за липень 2020 року).

Щодо відшкодування ПДВ платникам з ознаками ризиковості та ознаками «вигодонабувач» або «транзитер»

Пунктом 200.7 статті 200 Податкового кодексу України визначено, що платник податку, який має право на отримання бюджетного відшкодування та прийняв рішення про повернення суми бюджетного відшкодування, подає відповідному контролюючому органу податкову декларацію з ПДВ та заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, яка відображається у податковій декларації з ПДВ.

Комісією було встановлено, що 57 суб'єктами господарювання задекларовано до бюджетного відшкодування суми ПДВ на 216 млн грн за заявами, поданими у період з 01.01.2019 року по 15.05.2020 року. При цьому такі суб'єкти господарювання є або були включені до реєстру ризикових платників.

43 таких суб'єкти господарювання отримали бюджетне відшкодування на загальну суму понад 141 млн грн.

Суб'єктами господарювання, які відповідно до Наказу ДФС України «Про забезпечення комплексного контролю податкових ризиків з ПДВ» від 28.07.2015 року № 543 мають ознаку «вигодонабувач» (696 підприємств) або «транзитер» (18 підприємств), у період з 01.01.2019 року по 15.05.2020 року було задекларовано до бюджетного відшкодування понад 50 млрд грн ПДВ. Сума податкового кредиту з ознаками сумнівності по зазначених підприємствах становить 1,7 млрд грн або 3 % від задекларованої такими платниками суми ПДВ до відшкодування.

Також було встановлено, що за період з 01.01.2019 року по 15.05.2020 року подано 58232 заяви про повернення суми бюджетного відшкодування, з яких органами ДПС перевірено камерально 58089 заяв та документально 5914 заяв.

Щодо передачі матеріалів Тимчасової слідчої комісії про встановлені факти порушень законодавства суб'єктами господарської діяльності до органів державної влади та правоохоронних органів для проведення перевірок

Матеріали Тимчасової слідчої комісії щодо встановлених фактів формування «схемного» податкового кредиту та неповернення валютної виручки суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності оперативно передавалися до органів державної влади та правоохоронних органів для проведення перевірок та вжиття заходів в межах компетенції, зокрема:

- матеріали щодо встановлених фактів формування «схемного» податкового кредиту були передані до Офісу Генерального прокурора (лист № 04-47/88 від 12.06.2020 року), Державного бюро розслідувань (лист № 04-47/89 від 12.06.2020 року), Національного антикорупційного бюро України (лист № 04-47/90 від 12.06.2020 року), Служби безпеки України (лист № 04-47/91 від 12.06.2020 року), Національної поліції України (лист № 04-47/92 від 12.06.2020 року);

- матеріали щодо встановлених фактів неповернення валютної виручки суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності були передані до Служби безпеки України (лист № 04-47/150 від 17.07.2020 року), Державного бюро розслідувань (лист № 04-47/151 від 17.07.2020 року), Офісу Генерального прокурора (лист № 04-47/152 від 17.07.2020 року), Національного антикорупційного бюро України (лист № 04-47/153 від 17.07.2020 року), Національної поліції України (лист № 04-47/154 від 17.07.2020 року), Національного банку України (лист № 04-47/155 від 17.07.2020 року), Державної служби фінансового моніторингу України (лист № 04-47/156 від 17.07.2020 року);

- матеріали щодо виявленої схеми з мінімізації податкових платежів та отримання відшкодування податку на додану вартість були передані до Національного антикорупційного бюро України (лист № 04-47/157 від 23.07.2020 року) та Державної податкової служби України (лист № 04-47/158 від 23.07.2020 року).

Всі передані матеріали Комісії було долучено до матеріалів кримінальних проваджень та використано під час здійснення досудового розслідування.

Так, з метою відпрацювання встановлених фактів, а також встановлення завданих державі функціонуванням протиправної схеми розмірів збитків слідчими Головного слідчого управління Служби безпеки України ініційовано проведення Державною податковою службою України 230 податкових перевірок.

З метою підтвердження або спростування фактів протиправної діяльності рядом суб'єктів підприємництва Департаментом боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, Державної податкової служби України проведено близько 20 досліджень щодо 50 суб'єктів господарської діяльності, за результатами яких підтверджено факти порушення норм чинного законодавства під час здійснення фінансово-господарської діяльності. При взаємодії з Державною службою фінансового моніторингу України заблоковано кошти на рахунках близько 60 суб'єктів господарської діяльності, задіяних у протиправних схемах, залишок коштів на рахунках складає близько 55 млн грн.

За результатами відпрацювання суб'єктів господарської діяльності, зазначених в додатках до листа Тимчасової слідчої комісії, до суду направлено обвинувальні акти щодо засновників (власників) окремих фіктивних підприємств у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 205¹ КК України. Щодо одного з власників вказаних суб'єктів господарської діяльності винесено вирок, яким особу визнано винною у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 205¹ КК України, та призначено покарання, не пов'язане з позбавленням волі.

У ході вказаного розслідування Служба безпеки України припинила у Києві роботу масштабного конвертаційного центру, який за час своєї роботи організував обіг коштів на більше ніж 15 мільярдів гривень.

Центр функціонував протягом 2019-2020 років, організатори зареєстрували понад 400 фіктивних фірм. З його допомогою тисячі підприємств, зокрема державних та комунальних, ухилялися від сплати податків в особливо великих розмірах.

Головним слідчим управлінням Національної поліції України за матеріалами Тимчасової слідчої комісії щодо формування «схемного» податкового кредиту 25 червня 2020 року розпочато досудове розслідування в кримінальних провадженнях № 12020000000000604 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 212 КК України, № 12020000000000605 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України, № 12020000000000606 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України, № 12020000000000607 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 205¹ КК України, № 12020000000000608 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 367 КК України.

Матеріали Тимчасової слідчої комісії щодо встановлених фактів неповернення валютної виручки суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності приєднано до матеріалів кримінального провадження № 4202000000001318 від 16.07.2020 року за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 212, ч. 2 ст. 205¹, ч. 2 ст. 366, ч. 2 ст. 209 КК України. Досудове розслідування здійснюється слідчим управлінням Головного управління ДФС у м. Києві.

У межах вказаного кримінального провадження проводиться перевірка фактів умисного ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) шляхом підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації суб'єктів господарської діяльності, використання їх реквізитів, внесених до офіційних, бухгалтерських та інших документів завідомо неправдивих відомостей щодо підміни номенклатури та кодів УКТЗЕД товарів, заниження їх фактурної вартості, що призвело до фактичного ненадходження до Державного бюджету України коштів в особливо великих розмірах, а також легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом.

Також матеріали щодо неповернення валютної виручки були долучені до матеріалів кримінального провадження № 4202000000001289 від 10.07.2020 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 191 КК України.

За результатами розгляду матеріалів Тимчасової слідчої комісії щодо встановлених фактів неповернення валютної виручки суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності Національним антикорупційним бюро України було підготовлено та надіслано до Кабінету Міністрів України пропозиції та рекомендації щодо усунення причин і умов, які сприяють неповерненню валютної виручки суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

Слідчим Першого слідчого відділу Територіального управління Державного бюро розслідувань у місті Києві за матеріалами Комісії щодо неповернення валютної виручки 05 серпня 2020 року розпочато досудове розслідування у кримінальному провадженні № 6202010000001548 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України.

Державною податковою службою України проведено аналіз фактів, наданих Комісією, щодо схеми з мінімізації податкових платежів та отримання відшкодування податку на додану вартість на території Одеської області та організовано позапланову виїзну перевірку Головного управління ДПС в Одеській області.

За попередніми оцінками, збитки, завдані Державному бюджету України зазначеною схемою з 01.01.2019 року становлять близько 1 млрд грн.

Крім того, стосовно посадових осіб управління правового забезпечення Головного управління ДПС в Одеській області 06.08.2020 року були порушені дисциплінарні провадження.

За вказаними обставинами 21.08.2020 року детективами Національного антикорупційного бюро України внесено відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Кримінальним провадженням присвоєно номери 5202000000000529 за ч. 5 ст. 191 КК України, 5202000000000530 за ч. 2 ст. 364 КК України та 5202000000000531 за ч. 2 ст. 366 КК України.

Разом з тим Національним антикорупційним бюро України підготовлено пропозиції та рекомендації Кабінету Міністрів України щодо усунення причин і

умов, які сприяють зловживанням у сфері відшкодування податку на додану вартість.

Щодо обсягу імпорту товарів у 2019 році та січні-травні 2020 року

За підсумками 2019 року імпорт товарів склав 60,4 млрд дол. США та по відношенню до 2018 року збільшився на 3,6 млрд дол. США або на 6,3%.

За підсумками 5 місяців 2020 року імпорт товарів склав 20,3 млрд дол. США та по відношенню до 5 місяців 2019 року скоротився на 3,41 млрд дол. США або на 14,5%.

Детальна інформація наведена в таблиці (у тис. дол. США).

Митниця	2019	січень-травень 2020
Вінницька митниця ДФС	553 581	
Волинська митниця ДФС	1 790 391	
Дніпропетровська митниця ДФС	3 583 586	
Донецька митниця ДФС	1 037 691	
Енергетична митниця	8718498	2 505 434
Житомирська митниця ДФС	828 453	
Закарпатська митниця ДФС	1 965 458	
Запорізька митниця ДФС	1 270 628	
Івано-Франківська митниця ДФС	598 459	
Київська митниця ДФС	9 459 251	
Київська міська митниця ДФС	8 195 063	
Кіровоградська митниця ДФС	240 623	
Луганська митниця ДФС	130 298	
Львівська митниця ДФС	3 478 454	
Миколаївська митниця ДФС	983 045	
Одеська митниця ДФС	6 655 804	
Полтавська митниця ДФС	750 831	
Рівненська митниця ДФС	708 842	
Сумська митниця ДФС	686 345	
Тернопільська митниця ДФС	429 681	
Харківська митниця ДФС	1 898 167	
Митниця ДФС у Херсонській області	260 656	
Хмельницька митниця ДФС	721 764	
Черкаська митниця ДФС	498 378	
Чернівецька митниця ДФС	633 227	
Чернігівська митниця ДФС	757 605	

Азовська митниця Держмитслужби	70 861	247 883
Буковинська митниця Держмитслужби	50 394	210 892
Волинська митниця Держмитслужби	69 100	379 998
Галицька митниця Держмитслужби	341 878	1 649 053
Дніпровська митниця Держмитслужби	348 799	1 886 783
Закарпатська митниця Держмитслужби	131 231	663 062
Київська митниця Держмитслужби	1 604 102	7 801 811
Одеська митниця Держмитслужби	458 792	2 363 253
Північна митниця Держмитслужби	42 801	310 988
Подільська митниця Держмитслужби	67 364	331 445
Поліська митниця Держмитслужби	112 345	534 600
Слобожанська митниця Держмитслужби	185 196	885 277
Східна митниця Держмитслужби	5 967	42 264
Чорноморська митниця Держмитслужби	90 836	478 339

Щодо вагових комплексів Державної митної служби України

Переліком пунктів пропуску через державний кордон, в яких здійснюється переміщення товарів через митний кордон України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 року № 435, визначено 81 міжнародний та міждержавний пункт пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення, в яких здійснюється переміщення товарів через державний кордон України.

Як було встановлено Тимчасовою слідчою комісією, лише на 12 пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення (близько 15% від загальної кількості) налічуються вагові комплекси у загальній кількості 21, з яких лише 15 працездатні, 6 – непрацездатні. Із них 8 платформного типу (статичного зважування) та 13 поосьового зважування.

Назва митниці	Пункт пропуску	Тип	Працездатні	Непрацездатні
Волинська	«Ягодин»	по осях	1	
	«Ягодин»	по осях	1	
	«Ягодин»	платформа	1	
Закарпатська	«Чоп»	по осях		1
	«Чоп»	по осях		1
Галицька	«Краковець»	по осях	1	
	«Краковець»	по осях	1	
	«Краковець»	платформа		1
Одеська	«Рава-Руська»	платформа	1	
	«Платонове»	платформа	1	
Північна	«Табакі»	платформа	1	
	«Нові Яриловичі»	по осях		1

	«Нові Яриловичі»	по осях		1
Слобожанська	«Гоптівка»	по осях	1	
	«Гоптівка»	платформа	1	
	«Плетенівка»	платформа	1	
Буковинська	«Мамалига»	по осях		1
	«Порубне»	по осях	1	
	«Порубне»	по осях	1	
	«Росошани»	по осях	1	
	«Росошани»	платформа	1	

На пунктах пропуску Азовської, Дніпровської, Енергетичної, Київської, Подільської, Поліської, Східної та Чорноморської митниць Держмитслужби вагові комплекси взагалі відсутні.

Вказане дає підстави зробити висновок, що за відсутності вагових комплексів працівники митниць здійснюють розрахунок ваги автомобілів та вантажів на підставі зазначеної у супровідних документах ваги бруто, що призводить до отримання неточних або недостовірних відомостей та заниження сум митних платежів.

Щодо скануючих систем для огляду товарів та транспортних засобів

У квітні 2018 році Державною фіскальною службою України розпочато процес створення комплексних скануючих систем стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів та оголошено тендер за трьома лотами загальною вартістю 1,3 млрд грн, предмет закупівлі: Рентгенологічне та радіологічне обладнання немедичного призначення – за кодом ДК 021:2015-38580000-4, а саме:

лот 1 – Комплексна скануюча система стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів, тип 1 для Сумської митниці ДФС (митний пост «Бачівськ», пункт пропуску «Бачівськ»); Комплексна скануюча система стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів, тип 1 для Харківської митниці ДФС (митний пост «Щербаківка», пункт пропуску «Гоптівка»); Комплексна скануюча система стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів, тип 2 для Чернігівської митниці ДФС (митний пост «Нові Яриловичі», пункт пропуску «Нові Яриловичі»);

лот 2 – Комплексна скануюча система стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів, тип 1 для Закарпатської митниці ДФС (митний пост «Ужгород», пункт пропуску «Ужгород»); Комплексна скануюча система стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів, тип 1 для Закарпатської митниці ДФС (митний пост «Тиса» пункт пропуску «Чоп»); Комплексна скануюча система

стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів, тип 2 для Чернівецької митниці ДФС (митний пост «Вадул-Сірет», пункт пропуску «Порубне»);

лот 3 – Комплексна скануюча система стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів, тип 1 для Волинської митниці ДФС (митний пост «Ягодин», пункт пропуску «Ягодин»); Комплексна скануюча система стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів, тип 1 для Львівської митниці ДФС (митний пост «Рава-Руська», пункт пропуску «Рава-Руська»); Комплексна скануюча система стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів, тип 2 для Львівської митниці ДФС (митний пост «Краковець», пункт пропуску «Краківець»).

За результатами торгів 01.08.2018 року укладено два договори № 1/2018 та № 2/2018 з китайською компанією Nuctech Company Limited.

Відповідно до договору № 1/2018 Nuctech Company Limited зобов'язалась за 217,9 млн грн створити, поставити, забезпечити монтаж та пусконаладження і передати у власність комплексні скануючі системи стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів у пунктах пропуску «Ужгород», «Чоп» та «Порубне».

За договором № 2/2018 Nuctech Company Limited зобов'язалась за 264,4 млн грн створити, поставити, забезпечити монтаж та пусконаладження і передати у власність комплексні скануючі системи стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів у пунктах пропуску «Ягодин», «Рава-Руська», «Краківець» та «Шегині».

Таким чином, за результатом торгів замість дев'яти скануючих систем були куплені сім.

У подальшому, 08.08.2018 року були заключені додаткові угоди № 1 до договорів № 1/2018 та № 2/2018 та знижена ціна до 213,8 млн грн та 258,7 млн грн.

14.12.2018 року було заключено додаткові угоди № 2 до договорів № 1/2018 та № 2/2018 згідно з якими, термін виконання було перенесено до 09.04.2019 року, а строк дії договорів визначено 31.12.2019 року.

У період з 25.03.2019 до 08.04.2019 року комісіями Волинської, Львівської, Закарпатської та Чернівецької митниць ДФС за участю профільних департаментів ДФС, компанії Nuctech Company Limited та Держатомрегулювання України проведено перевірку технічних параметрів комплексних скануючих систем для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів та підписані акти прийняття-передачі обладнання і акти прийняття-передачі монтажу та пусконаладження.

Однак запрацювали скануючі системи лише з грудня 2019 – січня 2020 року.

У 2019 році Державною фіскальною службою України розпочато закупівлю скануючих систем стаціонарного типу для огляду багажу, ручної поклажі та міжнародних поштових відправлень за предметом закупівлі: Рентгенологічне та радіологічне обладнання немедичного призначення – за кодом ДК 021:2015-38580000-4, а саме:

лот 1 – скануючі системи стаціонарного типу (транспортні з габаритними розмірами тунелю (робочої зони) не менше 1000 x 1000 мм) для огляду багажу, ручної поклажі та міжнародних поштових відправлень. За результатами відкритих торгів переможцем визначено ТОВ «Науково-технологічне підприємство «ОБЕРІГ» та заключено договір від 30.09.2019 року № 75, відповідно до якого постачальник за 24 млн грн зобов'язався у строк до 13.12.2019 року здійснити поставку, монтаж та пусконаладження скануючих систем стаціонарного типу у кількості 15 од. для Одеської, 2 од. для Полтавської, 2 од. для Івано-Франківської, 1 од. для Дніпропетровської, 2 од. для Запорізької, 4 од. для Київської міської, 4 од. для Закарпатської, 2 од. для Київської, 2 од. для Рівненської, 3 од. для Вінницької, 1 од. для Чернівецької митниць та 3 од. для митниці ДФС у Херсонській області, АР Крим та м. Севастополі;

лот 2 – скануючі системи стаціонарного типу (транспортні з габаритними розмірами тунелю (робочої зони) не менше 500 x 800 мм) для огляду багажу, ручної поклажі та міжнародних поштових відправлень. За результатами відкритих торгів переможцем визначено компанію «Аремпа Інтернешнл Лімітед» (FZC) та заключено договір від 30.09.2019 року № 74, відповідно до якого постачальник за 2,69 млн грн зобов'язався у строк до 13.12.2019 року здійснити поставку, монтаж та пусконаладження скануючих систем стаціонарного типу у кількості 1 од. для Одеської, 1 од. для Миколаївської та 1 од. для Чернівецької митниць;

лот 3 – скануючі системи стаціонарного типу (прямопоказуючі з габаритними розмірами камери (робочої зони) не менше 500 мм (глибина) x 400 мм (ширина) x 500 мм (висота) для огляду багажу, ручної поклажі та міжнародних поштових відправлень. Переможцем визначено ТОВ «Спеціалізоване виробниче бюро «Центуріон» та заключено договір від 04.10.2019 року № 77, відповідно до якого постачальник за 7,93 млн грн зобов'язався у строк до 13.12.2019 року здійснити поставку, монтаж та пусконаладження скануючих систем стаціонарного типу у кількості 1 од. для Полтавської, 3 од. для Дніпропетровської, 1 од. для Рівненської та 1 од. для Вінницької митниць.

Крім того, у рамках програми TACIS проекту міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу «Поставка мобільного інспекційного обладнання та систем рентгенівського сканування митним службам Білорусі, України та Молдови» протягом 2008 – 2009 років Державною митною службою

України отримано 11 скануючих систем мобільного типу Rapiscan Eagle Mobile M4507.

У рамках Програми з експортного контролю та безпеки кордонів (EXBS) протягом 2003-2006 років отримано скануючі системи мобільного типу Rapiscan Mobilcheck 637V на базі мікроавтобуса Ford (для огляду багажу та поштових відправлень) у кількості 3 одиниці, VACIS у кількості 2 одиниці та 1 скануюча система мобільного типу ZBV.

Місце розташування	Технічний стан	Статистичні дані застосування сканерів																	
		2019												2020					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6
Волинська митниця, пункт «Ягодин»	Не працює з 2015 року	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Волинська митниця, пункт «Ягодин»	Частково працездатний	538	720	48	164	548	590	418	683	653	889	677	499	464	-	-	-	-	-
Галицька митниця, пункт «Рава-Руська»	Не працює з 2014 року	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Слобожанська митниця, пункт «Гоптівка»	Не працює з 2015 року	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Закарпатська митниця, пункт «Тиса»	Не працює з 2014 року	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Закарпатська митниця, пункт «Ужгород»	Не працює з 2014 року	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одеська митниця, пункт «Чорноморський морський торговельний порт»	Не працює з 2018 року	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одеська митниця, пункт «Визирка»	Частково працездатний	72	7	278	211	146	277	107	40	327	-	-	-	34	29	69	169	141	
Одеська митниця, пункт «Чорноморський морський торговельний порт»	Частково працездатний	128	233	785	405	304	244	273	100	150	144	190	153	-	258	166	33	53	128
Одеська митниця, пункт «Чорноморський морський торговельний порт»	Не працює з 2018 року	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одеська митниця, пункт «Чорноморський морський торговельний порт»	Не працює з 2017 року	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Північна митниця, пункт «Бачівськ»	Працездатний																		
Одеська митниця, пункт «Чорноморський морський торговельний порт»	Працездатний	32	40	79	105	159	46	59	4	38	63	66	30	-	14	23	25	48	29
Одеська митниця, пункт «Чорноморський рибний порт»	Не працює з 2019 року	-	-	-	-	-	-	65	57	90	61	-	-	-	-	-	-	-	-

Таким чином, з 14 скануючих систем мобільного типу, які Держмитслужба отримала як технічну допомогу, лише 2 працездатні, ще 3 – частково працездатні і 9 – непрацездатні.

Неналежне забезпечення митних органів спеціальним обладнанням, призначеним для виявлення товарів, що переміщуються прихованими серед інших товарів, створює небезпеку ввезення на територію України заборонених товарів та контрабанди, містить корупційні ризики та негативно впливає на якість і ефективність надання митних послуг.

Щодо проведення контрольних заходів з метою попередження, виявлення та припинення порушень законодавства України з питань митної справи

Тимчасовою слідчою комісією встановлено, що у 2019 році завдання щодо запобігання контрабанді та порушення митних правил на митній території України та організація відповідних контрольних заходів покладалась на Державну фіскальну службу України.

Наказом ДФС від 26.12.2018 року № 856 «Про проведення заходів у зонах діяльності митниць ДФС» було визначено необхідність проведення протягом 2019 року спеціальних операцій із запобігання незаконному переміщенню через митний кордон України товарів, транспортних засобів комерційного призначення, наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї, боєприпасів, спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації у зонах діяльності митниць.

На виконання вказаного Наказу Департаментом організації протидії митним правопорушенням та міжнародної взаємодії були проведені спеціальні операції:

- з 04.02.2019 по 17.02.2019 у зонах діяльності Волинської, Закарпатської, Львівської, Чернівецької, Одеської митниць ДФС. У результаті здійснення заходів складено 79 протоколів про порушення митних правил, орієнтовна вартість безпосередніх предметів правопорушення склала 3,9 млн грн, та направлено 1 повідомлення про можливе вчинення кримінального

правопорушення, передбаченого ст. 305 КК України. Виявлено зменшення розміру митних платежів при поданні митних декларацій на суму 0,6 млн грн.

- з 18.02.2019 по 01.03.2019 у зонах діяльності Волинської, Закарпатської, Львівської, Чернівецької митниць ДФС. У результаті здійснення заходів складено 91 протокол про порушення митних правил, орієнтовна вартість безпосередніх предметів правопорушення склала 6,5 млн грн.

- з 04.03.2019 по 15.03.2019 у зонах діяльності Волинської, Закарпатської, Львівської, Чернівецької митниць ДФС. У результаті здійснення заходів складено 101 протокол про порушення митних правил, орієнтовна вартість безпосередніх предметів правопорушення склала 10,3 млн грн.

- з 18.03.2019 по 29.03.2019 у зонах діяльності Одеської, Волинської, Закарпатської, Львівської, Чернівецької митниць ДФС. У результаті здійснення заходів складено 98 протоколів про порушення митних правил, орієнтовна вартість безпосередніх предметів правопорушення склала 10,5 млн грн, та направлено 2 повідомлення про можливе вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 305 КК України. Виявлено зменшення розміру митних платежів при поданні митних декларацій на суму 21 тис. грн.

Наказом ДФС від 27.05.2019 року № 431 було запроваджено з 01.06.2019 по 31.12.2019 проведення операції «Бастіон», метою якої стало зменшення тіньової економіки, забезпечення повноти декларування та сплати податків, наповнення бюджету.

Наслідком вжитих організаційно-практичних заходів та проведеної аналітично-пошукової роботи митниць ДФС стало виявлення упродовж 2019 року 29 328 порушень митних правил із вартістю предметів правопорушень на суму майже 2,2 млрд грн.

Загальна сума накладених митницею штрафів склала понад 670 млн грн (стягнуто 104,7 млн грн), судом – 379,5 млн грн (стягнуто 27,9 млн грн).

У 6 479 справах про порушення митних правил тимчасово вилучено предмети правопорушень на суму 656 млн грн. Зокрема, у справах про порушення митних правил вилучено:

- промисловик товарів на суму 408,2 млн грн;
- продовольчих товарів та сільгосппродукції на суму 154 млн грн;
- валюти на суму 41,7 млн грн;
- транспортних засобів на суму 52 млн грн.

Впродовж 2019 року митними органами також виявлено 947 фактів незаконного переміщення через митний кордон України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

До правоохоронних органів України направлено 596 повідомлень про протиправні діяння, що мають ознаки злочинів, передбачених Кримінальним кодексом України, з них:

- 116 повідомлень – за ст. 305 КК України;

- 38 повідомлень – за ст. 307, 309 КК України.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання Державної митної служби» від 04.12.2019 року № 1217-р з 08.12.2019 року розпочала здійснення своїх функцій і повноважень Держмитслужба.

На виконання Наказу Держмитслужби «Про створення робочої групи з протидії незаконному переміщенню товарів через митний кордон України» від 24.12.2019 року № 66 Департаментом запобігання та протидії контрабанді та порушенням митних правил були проведені спеціальні заходи:

- з 24.12.2019 по 17.01.2020 у зонах діяльності Буковинської, Волинської, Галицької, Закарпатської митниць Держмитслужби. У результаті здійснення заходів складено 70 протоколів про порушення митних правил, орієнтовна вартість безпосередніх предметів правопорушення склала 82,1 млн грн, та направлено 1 повідомлення про можливе вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 305 КК України, та 1 повідомлення про можливе вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 201 КК України.

- з 24.12.2019 по 22.02.2020 у зоні діяльності Одеської митниці Держмитслужби. За результатами проведених заходів встановлено ряд системних механізмів, пов'язаних із маніпулюванням визначальними характеристиками вантажів, а саме: суттєве заниження вартісних показників імпортованих товарів, відображення під час декларування недостовірної інформації про вагу ввезеного товару, маніпулювання фізико-хімічними властивостями для декларування товарів за невірним кодом УКТЗЕД, ввезення контрафактної продукції тощо.

- з 03.03.2020 по 10.03.2020 у зонах діяльності Буковинської, Волинської, Галицької, Закарпатської митниць Держмитслужби. У результаті здійснення заходів складено 150 протоколів про порушення митних правил, орієнтовна вартість безпосередніх предметів правопорушення склала 800 тис грн.

- з 21.04.2020 по 05.05.2020 у зонах діяльності Волинської та Галицької митниць Держмитслужби. У результаті здійснення заходів виявлено ряд порушень митних правил під час переміщення товарів через митний кордон України, орієнтовна вартість вилучених предметів склала близько 5 млн грн.

Станом на 01.07.2020 року митницями Держмитслужби складено 7 245 протоколів про порушення митних правил на загальну суму 1,2 млрд грн.

Загальна сума накладених митницею штрафів склала понад 70 млн грн (стягнуто 17,9 млн грн), судом – 149,2 млн грн (стягнуто 12,2 млн грн).

До правоохоронних органів направлено 633 повідомлень про кримінальні правопорушення, з яких:

за ознаками злочину, передбаченого ст. 212 КК України – 22;

за ознаками злочину, передбаченого ст. 201 КК України – 59;

за ознаками злочину, передбаченого ст. 305 КК України – 101;

за ознаками злочинів, передбачених іншими статтями КК України – 451.

Також, результатом вжитих митницями Держмитслужби протягом квітня-червня 2020 року заходів є:

за фактом ухилення від сплати платежів внаслідок заниження митної вартості товарів складено 165 протоколів про порушення митних правил на загальну суму 2,2 млн грн;

у 3 164 випадках забезпечено здійснення коригування митної вартості товарів на суму 21,5 млн грн;

за фактом виявлення порушень, пов'язаних з ухиленням від сплати митних платежів, внаслідок заниження митної вартості шляхом маніпулювання фізичними характеристиками товарів складено 152 протоколи про порушення митних правил на суму 26,6 млн грн;

до правоохоронних органів направлено 4 повідомлення про можливе вчинення злочинів, пов'язаних з ухиленням від сплати податків на суму 6,7 млн грн;

за результатами відпрацювання повідомлень правоохоронних органів, надісланих у рамках статті 558 Митного кодексу України та доручень, які надсилаються в рамках постанов Кабінету Міністрів України від 23 травня 2012 року № 467 та від 02 жовтня 2019 року № 861, митницями Держмитслужби виявлено 84 порушення законодавства щодо можливого ухилення від сплати податків на суму 22,5 млн грн.

Крім того, протягом 2019 року підрозділами митного аудиту головних управлінь ДФС в областях, м. Києві, Офісу великих платників податків ДФС проведено 701 документальну перевірку дотримання платниками податків вимог законодавства України з питань митної справи, за результатами яких нараховано 606 144,9 тис. грн грошових зобов'язань.

З них щодо: заниження митної вартості – проведено 139 документальних перевірок та нараховано 96 729,9 тис грн; порушення вимог класифікації товарів згідно з УКТЗЕД – проведено 370 документальних перевірок та нараховано 70032,6 тис. грн; порушення вимог митних режимів – проведено 25 документальних перевірок та нараховано 30 569,5 тис. грн; неправомірного застосування пільг при митному оформленні – проведено 107 документальних перевірок та нараховано 57 686,6 тис. грн; інше порушення (неподання додаткових декларацій до тимчасових та періодичних, невідповідність дати першої реєстрації автомобілів та інше) – проведено 46 документальних перевірок та нараховано 351 126,3 тис. грн.

За січень-червень 2020 року підрозділами митного аудиту митниць Держмитслужби проведено 103 документальні перевірки дотримання платниками податків вимог законодавства України з питань митної справи, за результатами яких нараховано 27 453,7 тис. грн грошових зобов'язань.

З них щодо: недостовірного декларування митної вартості виявленого на підставі відповіді уповноважених органів іноземних держав – проведено 27 документальних перевірок та нараховано 3 632,2 тис. грн; порушення вимог класифікації товарів згідно з УКТЗЕД – проведено 6 документальних перевірок та нараховано 1 032,1 тис. грн; неправомірного застосування пільг при митному оформленні – проведено 55 документальних перевірок та нараховано 16 544 тис. грн; інше порушення (неподання додаткових декларацій до тимчасових та періодичних, невідповідність дати першої реєстрації автомобілів та інше) – проведено 15 документальних перевірок та нараховано 6 245,4 тис. грн.

Таким чином, виявлені факти свідчать про наявність ризиків, пов'язаних з порушенням законодавства України з питань державної митної справи під час переміщення товарів через митний кордон України та необхідність проведення систематичних заходів, спрямованих на запобігання незаконному переміщенню товарів, транспортних засобів комерційного призначення, наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї, боєприпасів, спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації у зонах діяльності митниць, а також зменшення тінізації економіки та наповнення Державного бюджету України.

Щодо стану міжнародної взаємодії у сфері митної справи

Комісією встановлено, що одним із інструментів, який дає змогу перевірити достовірність відомостей щодо країни походження, вартісних, кількісних або якісних характеристик, що мають значення при оподаткуванні товарів при ввезенні на митну територію України, є направлення запитів до уповноважених органів іноземних держав.

Так, в рамках взаємодії та обміну інформацією з уповноваженими органами іноземних держав стосовно перевірки автентичності документів, що подавались митними органами України для підтвердження митної вартості товарів, за період з січня 2019 року по червень 2020 року направлено 1251 запит, зокрема:

за 2019 рік – 882 запити;

за січень-червень 2020 року – 369 запитів.

Ініціатор направлення запиту	Кількість направлених запитів		
	2019 рік	січень-червень 2020 року	всього
Вінницька митниця ДФС	13	0	13
Волинська митниця ДФС	12	0	12
Дніпропетровська митниця ДФС	22	0	22
Донецька митниця ДФС	16	3	19

Енергетична митниця ДФС	3	0	3
Житомирська митниця ДФС	7	0	7
Закарпатська митниця ДФС	31	1	32
Запорізька митниця ДФС	20	0	20
Івано-Франківська митниця ДФС	8	0	8
Київська митниця ДФС	58	10	68
Київська міська митниця ДФС	67	3	70
Кіровоградська митниця ДФС	4	0	4
Луганська митниця ДФС	7	1	8
Львівська митниця ДФС	69	6	75
Миколаївська митниця ДФС	12	1	13
Митниця ДФС у Херсонській області, АР	11	0	11
Крим та м. Севастополь			
Одеська митниця ДФС	130	1	131
Рівненська митниця ДФС	78	13	91
Сумська митниця ДФС	1	0	1
Тернопільська митниця ДФС	3	0	3
Харківська митниця ДФС	11	1	12
Хмельницька митниця ДФС	2	0	2
Черкаська митниця ДФС	7	0	7
Чернівецька митниця ДФС	13	0	13
Чернігівська митниця ДФС	10	0	10
Азовська митниця Держмитслужби	0	7	7
Буковинська митниця Держмитслужби	0	4	4
Волинська митниця Держмитслужби	0	3	3
Галицька митниця Держмитслужби	0	19	19
Дніпровська митниця Держмитслужби	0	13	13
Закарпатська митниця Держмитслужби	0	1	1
Київська митниця Держмитслужби	0	50	50
Одеська митниця Держмитслужби	0	20	20
Північна митниця Держмитслужби	0	9	9
Подільська митниця Держмитслужби	0	3	3
Поліська митниця Держмитслужби	0	115	115
Слобожанська митниця Держмитслужби	0	1	1
Східна митниця Держмитслужби	0	8	8

На направлені запити від уповноважених органів іноземних держав отримано та опрацьовано 928 відповідей, зокрема:
за 2019 рік – 728 відповідей;
за січень-червень 2020 року – 200 відповідей.

За результатами опрацювання вказаних відповідей встановлено:

- по 543 запитах автентичність документів підтверджено;
- по 245 запитах автентичність документів не підтверджено;
- по 140 запитах у наданні інформації відмовлено або надано неповну інформацію.

Отже, враховуючи укладення значної кількості міжнародних угод про співробітництво та взаємодопомогу в митних справах, можна стверджувати про ефективність міжнародного митного співробітництва.

Одним із основних інструментів співпраці митних органів України з митними органами іноземних держав у сфері протидії митним правопорушенням є обмін інформацією та запитами про надання взаємної адміністративної допомоги у проведенні перевірок законності зовнішньоекономічних операцій та розслідувань фактів порушень митного законодавства.

Так, у 2019 році митницями ДФС/ митницями Держмитслужби ініційовано направлення 1292 таких запиту до митних органів іноземних держав. За результатами опрацювання відповідей загалом відкрито 892 справи про порушення митних правил на загальну суму 1,029 млрд грн та встановлено несплату 30,8 млн грн митних платежів та розпочато 26 кримінальних проваджень, а також встановлено 25,1 млн грн несплачених податків, зборів та інших платежів за результатами проведення додаткових контрольно-перевірочних заходів.

У той же час, у I півріччі 2020 року митницями Держмитслужби ініційовано направлення 602 запитів до митних органів іноземних держав.

Ініціатор направлення запиту	Кількість направлених запитів		
	2019 рік	січень-червень 2020 року	всього
Вінницька митниця ДФС	22	0	22
Волинська митниця ДФС	135	0	135
Дніпропетровська митниця ДФС	47	0	47
Донецька митниця ДФС	51	0	51
Енергетична митниця ДФС	16	8	24
Житомирська митниця ДФС	16	0	16
Закарпатська митниця ДФС	122	0	122
Запорізька митниця ДФС	20	0	20
Івано-Франківська митниця ДФС	40	0	40
Київська митниця ДФС	109	0	109
Київська міська митниця ДФС	124	0	124
Кіровоградська митниця ДФС	32	0	32
Луганська митниця ДФС	2	0	2
Львівська митниця ДФС	122	0	122

Миколаївська митниця ДФС	37	0	37
Одеська митниця ДФС	92	0	92
Полтавська митниця ДФС	32	0	32
Рівненська митниця ДФС	19	0	19
Сумська митниця ДФС	24	0	24
Тернопільська митниця ДФС	14	0	14
Харківська митниця ДФС	21	0	21
Херсонська митниця ДФС	14	0	14
Хмельницька митниця ДФС	29	0	29
Черкаська митниця ДФС	23	0	23
Чернівецька митниця ДФС	34	0	34
Чернігівська митниця ДФС	59	0	59
Координаційно-моніторингова митниця	0	10	10
Азовська митниця Держмитслужби	0	8	8
Буковинська митниця Держмитслужби	4	34	38
Волинська митниця Держмитслужби	3	48	51
Галицька митниця Держмитслужби	4	59	63
Дніпровська митниця Держмитслужби	4	43	47
Закарпатська митниця Держмитслужби	2	33	35
Київська митниця Держмитслужби	8	139	147
Одеська митниця Держмитслужби	1	40	41
Північна митниця Держмитслужби	1	51	52
Подільська митниця Держмитслужби	0	26	26
Поліська митниця Держмитслужби	7	52	59
Слобожанська митниця Держмитслужби	1	22	23
Східна митниця Держмитслужби	0	2	2
Чорноморська митниця Держмитслужби	1	27	28

За результатами опрацювання відповідей загалом відкрито 441 справу про порушення митних правил на загальну суму 407,8 млн грн, встановлено несплату 16,4 млн грн митних платежів та розпочато 12 кримінальних проваджень, а також встановлено 2,7 млн грн несплачених податків, зборів та інших платежів за результатами проведення додаткових контрольно-перевірочних заходів.

Крім того, за отриманими від уповноважених органів іноземних держав матеріалами у 2019 році проведено 194 перевірки дотримання юридичними особами вимог законодавства України з питань митної справи, за результатами яких донараховано грошових зобов'язань на суму 110 876,5 тис. грн, юридичними особами сплачено до Державного бюджету України 11 024 тис. грн. Станом на 31.12.2019 року обліковувалась сума податкового боргу у розмірі 77 350,5 тис.

грн, податкові повідомлення-рішення оскаржувались в адміністративному порядку на суму 7 497,5 тис. грн, а в судовому порядку на суму 23 294,1 тис. грн.

За 5 місяців 2020 року митницями Держмитслужби за матеріалами, отриманими від уповноважених органів іноземних держав, проведено 70 перевірок дотримання юридичними особами вимог законодавства України з питань митної справи, за результатами яких донараховано грошових зобов'язань на суму 10 384 тис. грн, платниками податків сплачено до Державного бюджету України 2 552,5 тис. грн. Станом на 01.07.2020 року обліковувалась сума податкового боргу у розмірі 8 031,8 тис. грн, податкові повідомлення-рішення оскаржуються в адміністративному порядку на суму 525,8 тис. грн, а в судовому порядку на суму 346,25 тис. грн.

Щодо проблемних питань, пов'язаних з реалізацією діючих угод у сфері митної справи, слід зазначити таке.

Не здійснюється обмін попередньою та статистичною інформацією між Державною митною службою України та Міністром Фінансів Республіки Польща з 2007 року, Федеральною митною службою Росії з 2014 року, Митною адміністрацією Сирійської Арабської Республіки з 2009 року.

Державною митною службою України також вживаються заходи з налагодження нових договірних стосунків з країнами світу з питань взаємодії у сфері митної справи.

З огляду на це, Державною митною службою України здійснюється підготовка матеріалів для забезпечення погодження та виконання внутрішньодержавних процедур, необхідних для підписання:

Угоди між Україною та Мексиканськими Сполученими Штатами про взаємну адміністративну допомогу в митних справах;

Угоди між Україною та Королівством Іспанія про співробітництво та взаємну допомогу в митних справах;

Меморандуму про взаєморозуміння щодо створення Спільної митної ради між Державною митною службою України та Міністерством митниць і торгівлі Турецької Республіки.

Доопрацьований проект Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Об'єднаних Арабських Еміратів про співробітництво та взаємну допомогу в митних справах направлено до МЗС для передачі дипломатичними каналами Арабській стороні для узгодження.

Крім того, на опрацюванні в Державній митній службі України перебувають:

проект угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Канади про взаємну адміністративну допомогу в митних справах;

проект угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Бразилія про співробітництво та взаємну допомогу в митних справах;

проект угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Арабської Республіки Єгипет про співробітництво та взаємодопомогу у митних справах.

Висновки:

1. Тимчасовою слідчою комісією встановлено, що Державний бюджет України на 2019 рік та Державний бюджет України на 2020 рік (з січня по квітень 2020 року) не було виконано в повному обсязі через недоліки в адмініструванні податків, зборів та митних платежів Державною фіскальною службою України, Державною податковою службою України та Державною митною службою України, а також існування схем зі штучного формування податкового кредиту з податку на додану вартість, недостатність дій з запобігання та протидії контрабанді та зменшення показників митних платежів.

2. Комісія констатує невинуватене зволікання у передачі функцій митної політики до Державної митної служби України, що пов'язане з надто довгою підготовкою до її запуску, фактично, коли в країні було повністю змінено політичну систему влади, функції зі збору митних платежів належали органу, який знаходився у стані ліквідації.

3. Тимчасовою слідчою комісією встановлено, що найбільш поширеною схемою ухилення від сплати ПДВ є формування «фіктивного» податкового кредиту, який отримав назву «скрутка». Схеми зі штучного формування податкового кредиту з ПДВ є системним явищем, яке виникло з початку запровадження ПДВ, удосконалилося після роботи СМКОР і набуло масового характеру впродовж досліджуваного Комісією періоду.

4. Обсяги «скруток» ПДВ складають близько 2,5 млрд грн щомісяця. Разом за період діяльності Державної фіскальної служби України та Державної податкової служби України за січень 2019 року – березень 2020 року суб'єктами господарювання сформовано та використано фіктивного ПДВ на суму щонайменше 28,686 млрд грн.

5. Тимчасовою слідчою комісією встановлено численні факти неналежного виконання посадових обов'язків або службової недбалості посадових осіб Державної фіскальної служби України та Державної податкової служби України щодо виявлення та подальшого відпрацювання суб'єктів господарювання ризикової категорії, а саме:

- порушення вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1165 «Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних», зокрема п. 6 «платник податку відповідає хоча б одному критерію ризиковості платника податку, реєстрація таких податкової

накладної/розрахунку коригування зупиняється. Питання відповідності/невідповідності платника податку критеріям ризиковості платника податку розглядається комісією регіонального рівня. Комісія регіонального рівня постійно проводить моніторинг щодо відповідності/невідповідності платників податку критеріям ризиковості платника податку»;

- порушення вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. №117 «Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних», зокрема п. 6 «У разі коли за результатами моніторингу платник податку, яким складено податкову накладну/розрахунок коригування, відповідає критеріям ризиковості платника податку, реєстрація таких податкової накладної/розрахунку коригування зупиняється»;

- порушення вимог листа ДФС від 07.08.2019 № 1962/99-99-29-01-18, зокрема «комісія регіонального рівня постійно обраховує та проводить моніторинг щодо відповідності/невідповідності платників податку критеріям ризиковості платника податку». «Якщо виявлено, що платник податків має ознаки ризиковості згідно з пунктом 1.6 цих Критеріїв, то такий платник податків вноситься на розгляд Комісії в той самий день і вноситься до переліку ризикових платників у день проведення засідання Комісії, на якому прийнято відповідне рішення».

Неналежне виконання даних вимог призвело до надання можливості підприємствам ризикової категорії безперешкодно здійснювати реєстрацію податкових накладних, тим самим генерувати та розповсюджувати схемний податковий кредит по ланцюгу постачання, що призвело до значних втрат бюджету.

6. Комісією виявлено схему з неповернення валютної виручки суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності при здійсненні експорту, завдяки якій протягом 2019 року було експортовано продукції на суму 7,9 млрд грн (умовні втрати з податку на прибуток склали 1,4 млрд грн) та на суму 1,6 млрд грн протягом I кварталу 2020 року (умовні втрати з податку на прибуток склали 294 млн грн). Проблема породжена недосконалим законодавством, в яке негайно потрібно вносити зміни.

7. Комісією констатовано, що 43 суб'єкти господарювання, які були включені до переліку ризикових платників, отримали бюджетне відшкодування ПДВ на загальну суму понад 141 млн грн.

Суб'єктами господарювання, які мають ознаку «вигодонабувач» (696 підприємств) або «транзитер» (18 підприємств), було задекларовано до бюджетного відшкодування понад 50 млрд грн ПДВ. Сума податкового кредиту з ознаками сумнівності по зазначених підприємствах становить 1,7 млрд грн або 3 % від задекларованої такими платниками суми ПДВ до відшкодування.

8. Необхідним є продовження здійснення контролю за досудовим розслідуванням у кримінальних провадженнях № 2202000000000032 від 26 лютого 2020 року за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 364, ч. 3 ст. 258-5, ч. 3 ст. 212, ч. 3 ст. 209, ч. 2 ст. 361 КК України, № 42020000000000697 від 08 квітня 2020 року за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 364, ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 212 КК України, № 42020000000000767 від 21 квітня 2020 року за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 212 КК України, № 12020000000000604 від 25 червня 2020 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 212 КК України, № 12020000000000605 від 25 червня 2020 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України, № 12020000000000606 від 25 червня 2020 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України, № 12020000000000607 від 25 червня 2020 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 205-1 КК України, № 12020000000000608 від 25 червня 2020 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 367 КК України, № 62020100000001548 від 05 серпня 2020 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України, № 52020000000000529 від 21 серпня 2020 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України, № 52020000000000530 від 21 серпня 2020 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України, № 52020000000000531 від 21 серпня 2020 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 366 КК України.

9. Завдяки роботі Тимчасової слідчої комісії Державною податковою службою України спільно з Службою безпеки України та Міністерством цифрової трансформації України були виявлені та усунуті випадки некоректної роботи алгоритмів СМКОР, що суттєво збільшило надходження до бюджету.

10. Комісією встановлено, що валютна виручка є непідконтрольною ні Державній податковій службі України, ні Національному банку України. Поширення схем з неповернення валютної виручки суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності стало можливим завдяки тому, що в Україні фактично відсутній механізм валютного контролю, який раніше здійснювався в межах ст. 37 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність».

11. Як було встановлено Тимчасовою слідчою комісією, лише на 12 (з 81) пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення налічуються вагові комплекси у загальній кількості 21, з яких лише 15 працездатні, 6 – непрацездатні. Вказане дає підстави зробити висновок, що за відсутності вагових комплексів працівники митниць здійснюють розрахунок ваги автомобілів та вантажів на підставі зазначеної у супровідних документах

ваги брутто, що призводить до отримання недостовірних відомостей та заниження сум митних платежів.

12. У квітні 2018 року Державною фіскальною службою України розпочато процес створення комплексних скануючих систем стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів. За результатами торгів замість 9 були куплені 7 таких систем, однак запрацювали вони лише у грудні 2019 – січні 2020 року. Крім того, з 14 скануючих систем мобільного типу, які Держмитслужба отримала як технічну допомогу, працюють лише 2. Неналежне забезпечення митних органів спеціальним обладнанням, призначеним для виявлення товарів, що переміщуються прихованими серед інших товарів, створює небезпеку ввезення на територію України заборонених товарів та контрабанди, містить корупційні ризики та негативно впливає на якість і ефективність надання митних послуг.

13. Виявлені Комісією факти свідчать про наявність ризиків, пов'язаних з порушенням законодавства України з питань державної митної справи під час переміщення товарів через митний кордон України, та необхідність проведення систематичних заходів, спрямованих на запобігання незаконному переміщенню товарів, транспортних засобів комерційного призначення, наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї, боєприпасів, спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації у зонах діяльності митниць, а також зменшення тінізації економіки та наповнення Державного бюджету України.

14. Встановлено відсутність системи автоматизованого обміну інформацією між Державною митною службою України та митними, правоохоронними та іншими уповноваженими органами іноземних держав, що ускладнює ефективне виконання Держмитслужбою покладених на неї завдань.

15. Комісія наголошує на необхідності внесення змін до чинного законодавства України, зокрема:

- уточнити визначення умов визнання суб'єкта господарювання фіктивним (у т.ч. у разі, якщо прийняття основних рішень щодо функціонування суб'єкта господарювання, а також управління його діяльністю здійснюється третіми особами, які не є офіційно розкритими бенефіціарами, учасниками або керівниками чи формально уповноваженими ними особами);

- встановити обов'язок центрального органу виконавчої влади у сфері державної реєстрації юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб - підприємців звертатися до суду з позовами про ліквідацію фіктивних суб'єктів господарювання;

- уточнити положення ст. 23 Закону України «Про прокуратуру» щодо повноважень прокурора подавати такі позови у випадках, коли центральний

орган виконавчої влади не виконує зазначеного обов'язку, або вступати у справу для захисту інтересів держави;

- запровадити додаткові критерії реєстрації податкових накладних в агропромисловому секторі з метою стимулювання фермерів до сплати повного обсягу ПДВ;

- розглянути можливість відновлення механізму застосування спеціальних санкцій за порушення законодавства України у сфері зовнішньоекономічної діяльності;

- розглянути можливість зняття заборони накладення арешту на кошти на єдиному рахунку, відкритому у порядку, визначеному статтею 35¹ Податкового кодексу України, на кошти на рахунках платників у системі електронного адміністрування податку на додану вартість.

16. Комісія звертає увагу на необхідність суттєвої активізації зусиль правоохоронних органів щодо всебічного, повного та об'єктивного розслідування кримінальних проваджень.

17. Під час опрацювання наданої Тимчасовій слідчій комісії запитуваної інформації та копій документів встановлені факти порушення строків надання відповідей та ненадання інформації.

18. З огляду на великий обсяг інформації, що надійшов до Тимчасової слідчої комісії, продовження роботи щодо збору та систематизації інформації, яка міститься в документах правоохоронних органів та інших органів державної влади, надходження нової інформації про махінації з ПДВ та розмитненням товарів вже з квітня 2020 року, Комісія вважає не завершеною повною мірою свою роботу з виконання покладених Верховною Радою України завдань. Зазначені обставини зумовлюють необхідність продовження діяльності Тимчасової слідчої комісії.

Пропозиції:

З огляду на те, що протягом установленого Верховною Радою України строку діяльності Комісії всебічно досліджувалися питання, що належать до предмету її відання, визначеного Постановою Верховної Ради України від 24 квітня 2020 року № 568-ІХ, вважаємо за необхідне:

1. Заслухати та обговорити попередній звіт Комісії на пленарному засіданні Верховної Ради України.

2. Верховній Раді України попередній звіт Комісії взяти до відома.

3. Доручити Голові Верховної Ради України невідкладно направити попередній звіт Тимчасової слідчої комісії до Кабінету Міністрів України, Державної податкової служби України, Державної митної служби України, Державної фіскальної служби України, Офісу Генерального прокурора, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національного

антикорупційного бюро України, Національної поліції України з метою перевірки викладеної у ньому інформації та, за наявності підстав, вжиття зазначеними органами передбачених законом заходів реагування.

4. Попередній звіт Комісії опублікувати у газеті «Голос України», а також оприлюднити на офіційному веб-сайті Верховної Ради України.

5. Продовжити роботу Комісії на 6 місяців для опрацювання періоду з квітня 2020 року по грудень 2020 року включно.